

III De his que fiunt a prela.

to q̄ causa poterit agitari ex quo p̄tinet ad capitulum d̄taxat nec potest haberi epi cōsiliū vel cōsensus. p̄ hoc. c. vnicum. eo. ti. li. vj. et hoc puto valde limitare nō. in iuribus p̄ealle. vide etiā de hac materia per Inno. in. c. j. s. eo. vbi firmat regulā huius. c. procedere in bonis ep̄atus et eius iuribus sed in bonis seu iuribus inferioris ecclesie variat. nam primo videtur velle q̄ capitulum possit cōstituere actorem vel syndicum ad agendum. ar. in. l. j. s. ij. et in. l. sicuti. ff. q̄ cuiusq̄ vniuer. nō. et sic non caret ecclesia legitima defensore. et ita videt firmare. in. c. cum dilecti. de consue. in prin. sed postmodū videtur sentire cōtrarium. in. d. c. j. dices q̄ vbi bona p̄tinent ad prelatus tñ vel ad prelatus et capitulum nō potest capitulum ea bona in iudicium deducere. q̄ administratio p̄tinet ad prelatus vt in. d. c. edoceri. dicit tamē q̄ si vacatio esset diuturna posset p̄ouideri per dationem curatoris. vt in. l. j. et ij. ff. de cura. bo. dan. et dabitur visitator ecclesie vacantis. lxj. di. obitu. et cessante alio visitatore dicit q̄ ep̄s ē a iure visitator in omnibus ecclesiis inferioribus sue dioce. et pro hoc facit tex. in. c. si. de suc. ab intesta. vbi ep̄s agit p̄ ecclesia vicina fallit hoc fm̄ cum in quibusdam iuribus que melius tractantur sede vacante vt cum agat de iure eligendi. vt in. c. cum dilectus. de consue. vel de retentione fructuum ecclesie vacantis. vt in. c. vnicone sede vacante. vel de diuisione p̄bende. vt in. c. vacante. de p̄ben. et sic de si. **¶** Ex his p̄tes sic distiguere cum queritur nunquid possit iudicium agitari sede vacante. q̄ aut agitur de bonis ecclesie cathedralis aut d̄ bonis ecclesie inferioris. primo casu. aut de bonis ecclesie et potest agi. aut de bonis p̄lati aut cōmunibus et agi nō potest. et vide circa h̄ q̄d legi. et nō. in. de. si. de procura. et puto q̄ sol̄ p̄a possit dare curatorem h̄mōi bonis ecclesie cathedralis quo ad effectum agendi. ar. in. c. is cui. de elec. li. vj. et in. c. pastoralis. de offi. ordi. secūdo cāu aut ecclesia nō est collegiata aut sic. primo casu poterit ep̄s agere et defendere maxime cū vacatio est diuturna. vt in. d. c. si. Si vero ecclesia est collegiata. tñc puto cōgruentius agi per capitulū auctoritate epi. et h̄ cū necessitas instat vel cū vacatio ē diuturna. alis deberet expectari p̄latus. vt. c. ne p̄ defectu. de elec. et q̄ defensio iurium primo loco spectat ad prelatus collegij. vt in. d. c. edoceri. fallit in casibus specialibus de quibus. s. dixi.

De his q̄ fiunt a p̄lati sine p̄sensu capituli. ḡica.

¶ Cōtinuaf ad p̄cedētia h̄ mō. Supra visū est de institutiōib̄ ac collationibus b̄nficiōz v̄z q̄ dubitari posset v̄z ep̄s posset instituē v̄l p̄ferre sine cōsensu capli. iō supra occasione posuit p̄pilator rubricā generalē de his q̄ fiunt a p̄latis sine consensu capituli. v̄l possum̄ p̄nuari sc̄do mō ad rubricam p̄cedentē. Supra visum ē q̄ sede vacante nihil debz attēdari p̄ capitulum. sed q̄ poterat dubitari nūq̄d sede repleta possit prelatus disponere de rebus ecclesie sine capitulo. ideo subiūct h̄c rubrica.

¶ **Krita erit.** **¶** Nō tenet alie natio rei ecclesie absc̄q̄ approbatione capituli h. d. Non diuidit. **¶** Hora primo tres contractus inhibitos prelato absc̄q̄ consensu et subscriptione canonicorum vt donatio venditio et permutatio. Et nō. ex h̄ et ex tex. q̄ verbum venditio nō cōprehendit in se donationem neq̄ permutationē. In contrarium est tex. in. l. statu liberi. ff. de statu libe. vbi dicitur q̄ verbum emptio seu venditio cōprehendit in se omnē contractum per quē transferit dominium. ad idē tex. in. l. voluntas. C. de fideicom. In contrarium et pro primo dicto facit. l. j. de re. decu. sine decre. non alie. li. x. **¶** Et dic q̄ vbiq̄q̄ sit commemoratio p̄cij verbum venditio verificat tñ in venditione vulgarit̄ sumpta. q̄. s. interuenit p̄ciū vt est tex. in. d. l. j. vnde phibitus vendere sine certa solennitate ne decipiat in precio potest donare sine aliq̄ solennitate vt ē tex. i. d. l. j. s. vbi si sit cōmemoratio p̄cij tunc verbū venditio capis largo modo nisi forte essemus in materia odiosa. sed p̄pter cōm̄ vsū loquēdi qui regularit̄ debet attendi etiā cōtra propriū significatū vocabuli. vt in. l. librorum. in. s. q̄ tñ cassius. de lega. iij. et in. labeo. ff. de sup. leg. et in. c. ex litteris. de spon. capiet verbum venditio p̄ specie distincta ab alijs cōtractib̄ et ita capis hic. **¶** Hora sc̄do ibi. absc̄q̄ collaudatiōe. vñ casum in quo requirit̄ cōsensus capituli nec sufficit p̄siliū. s. cum agat de alienatione rei ecclesiastice. ad idē. xij. q. ij. in. c. sine exceptione. Et regularit̄ in quibus casibus requirit̄ p̄sensus capituli et qui bus sufficit cōsiliū. dicam in. c. nouit. j. eo. **¶** Et p̄ hoc verbum collaudatione dicit Egidius q̄ requirit̄ cōsensus expressus et verum dicit q̄ vbi agat de alienatione p̄petua requirit̄ cōsensus expressus capituli nō autē tacitus. vt est tex. iuncta glo. in. c. j. de rebus eccle. nō alie. li. vj. an autem et quādo sufficit tacitus dicam latius in. c. sequen. **¶** Hora ibi. subscriptione q̄ in alienatione rei ecclesiastice requirit̄ nēdum consensus canonicorum sed etiā ipso rum subscriptio. et facit hic Inno. vñ regulam q̄ nunq̄ requirit̄ subscriptio nisi in casibus iure expressis. q̄d nō. et pro hoc dicto adduco rōnem. nā regulariter in qualibz dispōne sufficit p̄sensus nec requirit̄ scriptura. l. pactū. C. de pac. vide glo. i. c. j. de cens. li. vj. q̄ nisi specificē iure caueat vt fiat subscriptio nō est illa necessaria. et hodie in plurib̄ locis nō seruatur q̄d hic dicit̄ de subscriptione. Et satis possit dubitari nunq̄d p̄suetudine posset tolli. nā cēt intrare illam. q̄ nunquid solennitas requisita in alienatione rei ecclesie possit tolli p̄suetudine. nā pleriq̄ tenuerūt q̄ nō. de h̄ dice. l. c. nulli. d. re. ec. nō alie. **¶** Hora ibi. clericor. q̄ in alienatiōe debet clericus p̄sentire et se subscribere. **¶** Et querit̄ de quibus clericis loquit̄ iste tex. dic colligendo dicta doc. q̄ aut agat de alienatione rei eccle cathedralis aut inferioris. p̄mo casu intelligit̄ d̄ canonicos cathedralis eccle nō aut̄ intelligas d̄ alijs clericis eccle qui nō sunt de capitulo. ad h̄. c. j. de re. ec. nō alie. li. vj. et sufficit fm̄ doc. p̄sensus epi et clericorum absc̄q̄

psensu pape vs archiepi. hoc intellige nisi prelatus iurauerit nō alienare romano pontifice incōsulto secus si iurauerit nō alienare sine licētia pape. et p hoc dicto vide qd dīcā in. c. si. de ec. edifi. nec requiritur cōsensus canonicorū absentū. solū enī vocantur p̄sentes. x. q. ij. hoc ius. et sic nota istū casum in quo absentes nō vocant licet agat de alienatione rei. et vide glo. in. c. ij. de testi. li. vj. que ponit soluz tres casus in quibus absentes sunt vocādi. s. vide qd dīcā in. c. j. de his que sunt a maio. pte capi. vbi latius hoc attingā. **C**ōclusio ergo ē i b pmo mēbro q in alienatōe rei ecclie cathedralis sufficit cōsensus epi et capituli cū subscriptione tñ iporū canonicorū et tractatu pcedente. et de hoc tractatu dicitur in. c. tua. de re. ecclie. nō alie. **S**ecūdo mēbro. s. in bonis ecclie inferioris dicit hic Inno. q nō requiritur subscriptio canonicorū ecclie cathedralis s. sufficit cōsensus clericorū ecclie inferioris cuius res alienatur et requirit cōsensus et subscriptio. ad hoc xij. q. ij. placuit. Do. An. dicit alios tenere sufficere hoc casu cōsiliū canonicorū ecclie cathedralis. et sic simplr transi. et dicit q Inno. hāc opi. tenuit in. c. nouit. j. eo. et sic fuit sibi p̄trarius qz hic requirit psensum et ibi psiliū. et longa est dīa inter psiliū et psensum. vt in. c. cū in veteri. de elec. et in. c. cū olim de arbi. **S**ed aduerte vltra doc. nā reperio Frede. cōsil. cxxxvij. tenere q nō requirit hoc casu consensus vel cōsiliū ecclie cathedralis. sed sufficit cōsensus seu auctoritas epi. sed p̄ eum videf tex. i. d. c. j. de re. ecclie. nō alie. li. vj. ad qd ipse specifice non rīdit. et multū facit. c. cū apostolica. j. eo. vbi videf p̄bari q etia si ecclia inferior sit collegiata requirit cōsensus ecclie cathedralis extra casum sp̄ales ibi positum. vnde dicerē sic q aut epus ē auctor in alienatione rei ecclie inferioris et tūc requirit cōsensus capituli sui. et sic potest p̄t generalit̄ intelligi iste tex. et ita loquit̄ tex. in. d. c. j. et vide ibi glo. in xbo tenues. **S**ed qn epus non est auctor sed rector ecclie inferioris et tūc si nō habet collegiū sufficit q rector alienet cū auctoritate epi. nec etiam exigif decretum. si autē habet collegiū. requirit cōsensus collegij et subscriptio cū auctoritate solius epi. hoc videf probari. xij. q. ij. abbatib. et. c. placuit. et xvij. q. iij. in venditionib. et vide tex. iuncta gl. in cle. j. de re. ecclie. nō alie. **E**t rō diuersitatis p̄t esse qz vbi epus est auctor videf solus et singularis i alienatione rerum. merito dīz habere psensum capituli sui ne p̄ eum dissipent bona ecclie inferioris. s. in alio casu alienatio nō pcedit ab eo s. ab ecclia inferiori quare sufficit auctoritas sua simpliciter. vñle tñ eēt requirere psiliū capituli sui. vt in. c. nouit. j. eo. **S**ed quero nunquid alienatio facta p soluz ep̄m sit oīno irrita ita vt nō possit ratificari p eccliam. lhosti. et cōiter doc. dicūt q capitulū poterit ap probare. et h pcedit fauore ecclie. vnde p̄tractus claudicat. s. se in eo q emit a pupillo sine auctoritate tutoris. nā ipse obligat pupillo s. pupillus sibi nō obligat. vt in. l. iulian. s. si quis a pupillo. ff. de ac. emp. et nō. hec dicta et iunge cū no. in. c. j. s. eo. sicut enī p̄t p̄lar hē ratā alienationē factam a ca-

pitulo sede vacante. xij. q. ij. si qua de reb. ita et capitulū p̄t hē ratā alienationē factā a solo p̄laro. et hoc pcedit in dubio in alienatione sp̄ali. sed in ppetua est maius dubiū cū ibi debeat pcedere tractatus vt in. c. tua. j. eo. et sensit lhosti. in. c. iij. j. eo. vt nō possit haberi rata p capitulū. et h sentit contrarium. sed tene primū dictū. nam in ratificatione p̄t haberi tractat. et hoc vt dixi pcedit fauore ecclie. ar. in. d. s. si quis. et in. d. c. si qua. **U**ltimo queritur quid si epus nō habet capitulū qz propter guerras ecclia ē destructa. dicunt doc. q loco canonicorum habebit alios clericos honestos. arg. lxxv. di. si forte. et in. l. vbi absunt. ff. de tuto. et cura. dan. ab his. vide bo. rex. xvij. q. iij. in. c. null. res. et nō. hoc dictum. et est vñle illud seruare in alienatione fienda. etia per prelatus ecclie inferioris. **I**n glo. ij. in fi. no. glo. q in alienatione rei pue nō requirit cōsensus capituli. sed vide doc. in. c. se. vbi sentiunt q nō requirit expressus consensus sed tacitus bene requirit. ar. in. c. se. et bona limitatio. et facit tex. in. c. se. fm vñū intellectum. et vide alios casus leues hic exceptos p doctores. et.

Quā facit prelatus taciturnitas capituli habetur p cōsensu. **I**n prima ponit decisa p̄sultatio. in secūda distinguens respōsio. ibi. **C**onsultatio. **M**ora primo fm cōem intellectum. c. q cōcessio rei ecclie facta p prelatus ad vitā recipientis tenet sine solennitatib. requisitis in alienatione perpetua. nam vt hic patet nō fuit hic requisitus tractatus nec habitus cōsensus expressus nec interuenit auctoritas superioris. et sic videf iste tex. mirabilis j. xij. q. ij. s. ppetua. et. c. nulli. de re. ecclie. nō alie. nam id qd dāf ad vitam alicuius potest dici ppetuū quo ad hoc vt seruet solennitas requisita in alienatione ppetua. sed vide Frede. consilio. l. j. vbi videtur intelligere istū tex. in p̄essione rei modice. secus dicendū si res est magna. tunc enī interuenire debēt solennitates requisite in alienatione ppetua. vt in. d. s. ppetua. iuncta gl. et vide Jo. an. in addi. spe. in ti. de re. ecclie. nō alie. super rubrica in fi. vbi idē videf sentire. et h nō. **S**ecūdo collige q abbatissa hz liberā administrationē sui mōasterij. sicut abbas. et q ad validitatē cōcessionis fiende pcam debet interuenire cōsensus capituli sui. **E**t q collige q p abbatissā et moniales nō obstañ. sexu femineo dispositis res mōasterij. **Q**uo. p̄ tex. vt q p̄cessio scōa sp̄dz p̄iudicare p̄t si fuit deuentus ad traditionē rei. vt in. l. q̄tiēs. C. de rei vēdi. vbi dicit tex. q si pmo vendidi rē vni et nō tradidi scōo vendidi alteri et tradidi q scōs ē potior. **S**o. hic dīc lhosti. post Inno. q illa lex nō hz locū in psonis ecclie factis. qz nō dūt adhibere fraudē in suis p̄ctibus. vt i. c. p̄tuas. de dona. s. laici q si naturalit̄ se adinuicē decipiūt. l. i. cāc. la. ij. ff. de mīo. **I**te psensus sp̄ualis fortior ē q̄ corporalis. iō difficilior rūpif. vt i. c. ij. de transla. p̄la. s. h dictū qd videf multum singulare si eēt vey si placet cōiter moderniorib. qz dispositio illius legi nō repitur correctā p aliquem

III De his que fiunt a prela-

canonē ideo nō debet corrigi p glo. magistrorum.
Sed posset saluari illud dictū in concessione reruz
spūalium. nā in illis ex sola cōcessione transferi ius
in re. vt est tex. no. in. c. si tibi absenti. de preben. li.
vi. et facit. c. si. de spon. duo. et qd dixi post Inno. in
c. inter cetera. de preben. Posset etiā saluari cū ec-
clesia vendidit ecclesie. vt ex sola cōcessione sit trās-
latum dominiū in ecclesiam. ar. i. l. si. C. de sac. san.
ecclie. et sic nō proderit scōa cōcessio cū translatione
illa tñ lex nō loquit qñ ecclesia ptraxit p ecclesiam
vnde eēt disceptandum vtrū priuilegiū illius legis
habeat locū in dispositione ecclesie aduersus ecclie-
stiam. et satis etiam posset teneri q sic. et faciunt no.
per Bar. in auē. quas actiones. de sacro san. eccl.
vbi disputat an priuilegiū vtratur priuilegio con-
tra pariter priuilegiatū. **In glo. j. vbi ar. contra**
s. c. proxi. et facit ille tex. in ptraui. qz ibi ad validi-
tatē concessiois requirit collaudatio capituli. et sic
cōsensus expressus vt ibi dixi. Itē subscriptio cui?
cōtrarium innuit hic. nam hic sufficit scia capituli
sine cōtradictione. Et gl. optime soluit et solutionē
eius semp nota vt in cōcessione faciendā in ppetuū
requirant solennitates a iure requisite vt subscri-
pno et pensus expressus secus in cōcessione facta ad
tempus. et vide glo. consilium in. c. j. de rebus ecclie.
nō alie. li. vi. in verbo ppetuis. Inno. et lhosti. pmo
ponūt hanc lec. glo. demū ponūt aliaz dicentes te-
xtū posse procedere in decima modici valoris als
autē fuisset necessarius pensus superioris. xvij. q.
iiij. in venditionib. qui hic nō interuenit. pōdera
bene hunc secūdū intellectū. Ex quo habes primo
qz vbi fieret cōcessio magne rei etiā ad tempus vj i-
teruenire pensus capituli exp̄ssus. qd voluit Jo.
an. in addi. spe. vbi. s. et potest intelligi tex. quādo
fit cōcessio ad tempus nō modicū puta ad vitāz ali-
cuius. nam tunc eq̄paf ppetue alienationi quo ad
solennitatē seruandam vt supra dixi. Itē no. ex
hoc intellectu qz in cōcessione rei modice ad vitāz
alicuius nō est necessarius consensus epi sed suffi-
cit volūtas prelati et capituli secus in cōcessione rei
nō modice. et facit. c. terrulas. xij. q. ij. Limita oia
pdicta pmo qz vbiqz bona p̄lati sunt distincta a
bonis capituli tūc sufficit sola cōcessio p̄lati vsqz ad
vitā ipsius prelati. qz solum agit de p̄iudicio suo
vt tenet Srede. cōsilio. liij. vbi latius vide. et lhosti.
in summa in. s. si. per doc. in. c. veniens. de trāsac.
et qd ibi dixi. Secūdo limita per tex. iuncta glo. no.
xvi. q. j. possessiones vbi colligit qz cā pietatis pōt
solus p̄latus cōcedere alicui indigenti vnā posselli-
onē ad vitā suā. et vide archi. in. c. j. de re. ecclie. non
alie. palle. et lhosti. qz quotidiana. In glo. in xbo
post multū ibi qd nō credo. vult ergo glo. qz licz co-
cessio secūda sit facta post magnū interuallū nō ta-
mē habet robur et sic vult qz in littera suppleat maxi-
me dum ponderat qz nō post multū t̄pis. et. et ideo
Inno. hic qui ad litterā supplet maxime quasi vel-
let qz ex quo prima cōcessio fuit facta ignorante vel
contradicente capitulo nō cōualidat per lapsū ma-
gni temporis. lhosti. tenet cōtrarium et colligit per

ar. a contrario qz si capitulū a tempore scientie non
contradicit infra sex menses videt p̄sentire ar. c. ij
s. de cōces. preben. et videt lhosti. intelligere tex. qñ
decima cōcedebat in titulū bñficii. s. Jo. an. dicit dī
ctū lhosti. nō procedere hodie in electionib. nāz si
cōtempni nō cōtradicūt infra edictū qd hodie poni-
tur de quo in. c. si. de ele. li. vi. nō possunt amplius
cōtradicere. et sic nō datur hodie semestre ad cōtra-
dicendū. sed dictum lhosti. posset procedere fm cū
in collatione. qz in illis nō ponit edictum. vt no. in
d. c. si. Plura sūt no. ex dictis lhosti. et Jo. an. pmo
qz cōtempnus in actu collatiōis pōt p̄tradicere infra
sex menses a tpe scientie. et sic infra tempus qd dāt
ad conferendū. Contemptus vero in electione debz
cōtradicere infra edictū qd ponitur p cōfirmatiōe
fienda als nō audiet nisi in casu. c. si. qui mar. accu.
pos. et hec egregie limitāt et dant intellectum ad. c.
qd sicut. de elec. vbi dicit simpliciter cōtempnū pos-
se p̄sequi iniuriā suā et nō apponit tempus.
Ego dicere qz aut tex. iste intelligit in concessione
que fit loco collationis beneficii aut in cōcessione al-
terius rei alicui facta tanqz benemerito. Primo ca-
su si prelati cōtulit beneficiū p̄sente capitulo et
nō cōtradicere videt incōtinenti p̄sentire. nec dabi-
tur tempus ad p̄tradicendū. hoc apertissime vult
principium huius. c. et sic habes casum i quo tacēs
habes p cōsentiente licet nō agat de re cōcupiscibi-
li. s. p̄notius p̄iudicabili. Cōtrariū no. p Inno. in. c.
in genesi. de elec. et p glo. in regula. is qui tacet. de
regu. iur. in. vi. et l. filius. s. inuitus. ff. de procu. sed
dic hoc procedere prop̄ nimiam cōiunctionē que
est inter prelatum et collegiū. ad hoc tex. no. in. l. si
seruus cōmunis. ff. de dona. inter vi. et vxo. vbi si
pater donat filio rem cōmunē sibi et fratri fratre p̄-
sente et nō cōtradicere valet cōcessio. et c. no. l. ad cō-
firmatiōē intellectus huius. c. Itē potest allegari
dictum Inno. in. c. j. de his que fiūt a maio. parte
ca. vbi dicit qz si existentes in vniuersitate debēt cō-
tradicere his que agunt si nolunt p̄sentire. als ha-
bent p consentientib. et quo ad peccatū et qz ad pe-
nam si aliqua ibi male agerent. et p̄bo illud dictum
Inno. hac rōne. Quisqz de vniuersitate debet vo-
tum suū exprimere in cōcernentib. factū vniuersi-
tatis ex debito officij. ar. in. c. j. de his que fiunt a
ma. pte. ca. Is autē qui tenet loqui et tacet habetur
p cōsentiente vel cōtradicente quatenus tēdit i ei⁹
p̄iudiciū. l. de etate. s. qui tacuit. ff. d. interro. ac.
et in. c. si post p̄stitū. de cōces. li. vi. ita dicendū in p-
posito. Si vero cōcessio fit per prelatū absente ca-
pitulo tūc pōt sustineri dictum lhosti. et Jo. an. et in
isto casu pprie loquūtur vt nō habeat capitulū p
p̄sentiente incōtinenti cū scit et nō p̄tradicat. Si vō
agit de p̄cessione nō in titulū bñficii tūc ē dubium
qz a iure nō p̄figit tps ad actū exercendū. et sic vide-
tur qz perpetuo possunt p̄tradicere si capitulo absē-
te fuit facta p̄cessio. et h casu posset saluari dictū gl.
et Inno. Sed si cōcessio esset facta p̄sente capitulo.
dicendū ē vt i pmo mēbro. s. et hoc no. **In fi. gl.**
no. glo. qz titulus habitus a solo p̄lato nō p̄stat cāz

prescribendi. et intellige quod si solus prelatus vendidit seu alienauit. si glo. contrariam habes in. c. de quarta. d. prescrip. sed intellige istam glo. quod recipiens errauit in iure. quod credidit solum prelatum posse alienare. nam error iuris impedit usucapionem. ut leg. et no. in. c. aplice. de dona. et in. l. nunquam. ff. de usucap. illam glo. intellige quod errauit in facto quod credidit capitulum consensisse et alias solennitates debitas interuenisse. Et tene menti has duas glo. sic intellectas. et c.

¶ In vos. Alienatio tpalis facta sine consensu capituli per ratificationem eius roboratur. Primo ponitur dictum. Secundo exceptio. ibi. nisi. Nota primo quod concessio etiam ad tempus non potest fieri per prelatum reclamante capitulo et intellige putat dictum in. c. precedenti. Nota secundo ibi ratam. quod consensus capituli potest interuenire post factum et validare factum nullum. Sed hoc facit. Nam in alienatione debet precedere tractatus. ut in. c. tua. j. co. et in. c. j. de reb. ecclie. non alie. li. vi. Et subscriptio et expressus consensus. ut. s. in. c. j. So. dicitur doc. quod c. potest intelligi in concessione ad tempus facta. nam in alienatione perpetua non videtur quod habeat locum ratihabitio propter necessitatem precedentis tractatus. et fuit hoc ultimum dictum Inno. et sic videtur sentire contra ea que dixi. s. c. j. sed dic melius ut ibi dictum fuit. nam fauore ecclesie poterit talis concessio ratificari seruatis tunc seruandis. In glo. j. ibi necessarius est consensus vniuersitatis. caue quod glo. loquitur nimis generaliter dux dicit quod in omnibus negociis ecclesie necessariis est consensus capituli. nam nimis generaliter loquitur et per tex. c. se. et c. quanto. vbi solum regulariter requiritur consilium capituli et non consensus. et magna est differentia inter consilium et consensum. ut dixi in. c. j. s. eo. unde in multis casibus hic enumeratis in glo. solum requiritur consilium. ut in eis videre poteris. Et quando requiratur consensus dicam in. c. se. Sed hoc. que approbant hic doc. ponit vnam regulam non. quod in ceteris agentibus episcopo et capitulo requiritur consensus capituli. facit. c. accedentes. de prescrip. quod non. In gl. fi. ibi. s. tutor aut. vbi auctoritas tutoris non potest interuenire ex postfacto ad conuallidandum contractum minoris nisi in continenti intercederet ergo consensus capituli non potuit hic interuenire post factum ad conuallidandum concessionem episcopi. glo. non soluit. si vide per Inno. in. c. cum consuetudinis. de consue. s. per Bar. in. l. si quis mihi bona. in. s. iussu. ff. de acq. here. et aliquid per doc. hic. Et concludit quod quicquid in actu requiritur iussus alicuius et tunc debet precedere ut in. d. s. iussu. quicquid requiritur auctoritas. i. consensus auctorizabilis. et tunc debet interuenire in ipso actu finem quod verbum sonat vel modicum ante seu immediate post. ut in. d. s. iussu. et in. s. tutor. palle. quicquid requiritur licentia et illa debet precedere. ut in. c. licet. de regula. quam docet consilium et debet requiri ante et spectari responsum. ut in. c. cum in veteri. de elec. quicquid requiritur consensus ut in casu nostro. et tunc si de solennitate actus requiritur ut interueniat certo tempore non potest interuenire post ut in. c. auditis. iuncto. c. quod propter. de elec. Aut

non requiritur pro solennitate certo tempore sed simpliciter ad actus validitatem. et tunc aut actus tenet et potest contemptus consentire quicquid. unde canonicus contemptus in electione potest consentire post factum. ut in. c. quod sicut. de elec. aut actus non tenuit et tunc potest interuenire post factum sed tunc validat actum ut ex nunc non videtur extunc. et iste est casus c. nostri. nam concessio facta per prelatum reclamante capitulo est nulla si capitulum tractu temporis consentit. valebit concessio ut ex nunc non a tempore prime concessionis. et finem habet intelligas non per Inno. in. d. c. cum consuetudinis. vide bo. glo. in regula non firmatur et i regula ratum. de re. iu. li. vi. In ea. glo. ibi. Et arguo quod ea que ab initio. et c. hec glo. videtur ad finem persequi via brocardica et non bene explicat. si vide clarius an et quod ratihabitio possit confirmari actus precedentis. et an habeat locum in delictis. in. c. cum quis. de sen. ex. li. vi. vbi tex. pulcher. et per glo. i regula ratihabitio et regula ratum. de re. iu. li. vi. et quod non. i. l. j. C. vbi de cri. agi oportet. et. x. q. ii. c. j. et no. dictum Inno. in. c. prudentiam. de offi. dele. In ea. gl. ibi illustris persona. referas hoc solum ad id quod dicitur de finia. nam illustris persona potest pronuntiare finiam per alium. ut in. c. si. de re. iudi. li. vi. non autem referas ad testamentum. ut in. l. iubemus. C. de testa. et in. l. quoniam in. s. si quis nomen. ff. de here. insti.

¶ Quid. Prelatus sine consilio capituli instituit vel destituit vel alia negocia ecclesie tractare non debet. h. d. cum se. Et tres sunt pres. In prima ponitur exordium i quod ratio et dictum in genere. In secunda factum ibi. Innotuit. Tertio prohibet et cassat ibi. Ideo. Nota quod prelatum et canonicum sunt verum corpus. et est verum corpus fictum et representant in singulis de corpore. Et ex hoc videtur arguendum quod si dispositio est concepta per verbum si quis vel si qua fecerit videtur quod vniuersitas comprehendatur cum sit quoddam corpus fictum ut h. et h. verum in non odiosis. sed in his in quibus est fides stricta interpretatio non comprehendit vniuersitas. quod non est verum corpus sed fictum. et dispositum in casu vero non habet locum in casu ficto in istis odiosis. id oportet quod specificetur fiat mentio de vniuersitate seu de corpore ficto. de quo bo. tex. in. c. graue. s. de pben. in. d. et hoc ipsum. et i. l. iij. in. s. hec autem verba. ff. de nego. gest. Nota secundo quod canonici dicunt fratres episcopi sicut cardinales fratres pape. in. c. j. de offi. lega. li. vi. et vide glo. xcv. di. esto subiectus et in. c. quod graue. de crimi. fal. que dicitur quod omnes clerici possunt dici fratres episcopi. et quod episcopus eis scribens non debet appellare eos filios sed fratres vel socios. Ipsi tamen scribentes episcopo debent eum honorare et appellare patrem. et vide bo. tex. j. de exce. prela. in. c. graue. vbi reprehenditur archidia. qui negauit episcopo esse dominum suum. si dic de hoc ut ibi no. Nota ibi consilio. et c. vna bona regula quod in negociis ecclesie tenet episcopus requirere consilium capituli. et nota quod non dicit consensum quod est contra glo. c. precedentis. Item nota quod institutiones et destitutiones pertinent ad episcopum. si cum consilio

III De his que fiunt a prela.

capituli. de quo vide qd plene no. in. c. cu3 ecclesia
vulterana. de elec. **Ultimo** nota q gesta p epm
sine pilio capituli sunt nulla. et hodie vide pulchz
et singulari tex. in. c. ij. de cosue. li. vj. vbi deciditur
valere p suctudinem p qua eps solus iurisdictiona
lia exerceat et similia sine cosilio capituli. valet ergo
cosuetudo contra istum tex. **Quedam** tñ sunt in
scriptibilia. vt no. in. c. ij. de re. eccle. non alie. In
cotrariu facit iste tex. dum dicit hoc ee honestari co
trariu. nam no valet consuetudo ptra honestatem
vt in. c. cum decorem. de vi. et ho. de. Posset dici q
si est cosuetudo vt solus platus exerceat valet vt in
d. c. ij. et j. co. ti. c. ea noscitur. sed si cosuetudo habe
at vt requirat cosilium alioru canonicis spreti tunc
forte no valet cosuetudo. ar. hic. sed vide qd no. in
d. c. ea noscitur. **Sed** quero nuquid indifferent te
neant requirere plati cosilii capituli sui. **So. ex di**
ctis doc. possum elicere duos casus exceptos. Vi
cunt eni primo q institutiones in minoribz benefi
cijs possunt fieri p epm solu. **Ex hoc** ego elicere vnu
casum generalem et posset fieri quasi regula. vt mi
nora negocia possit prelatus explicare sine cosilio
capituli. facit qd no. Inno. in. c. si. de maio. et obe.
et l. ij. C. de iura. calu. naz rectores cuiusq collegij
ex officio iniuncto explicat hec minora. vt in. d. l. ij.
et facit. c. edoceri. de rescrip. **Secdo** dicit q si platus
vult pcedere contra consanguineum seu amicu col
legij potest pcedere no requisito consilio ne forte
illi reuelaret. qz nemo carne sua odio habuit. xij.
q. ij. no estimemus. **Et ex hoc** colligo aliu casuz ge
nerale q existente ca ronabili qua bono vir arbitra
bitur no tenet prelatus etiam in arduis requirere
cosilium capituli. **Alterius** querit in quibz casu
bus requirit consensus capituli cu3 multa iura re
quirant p sensus. **So. vt** colligit ex dictis doc. hic
et Archi. xxiij. di. c. si eps. et Hoff. s. c. proximo. q
alienatione rei eccle cathedralis requirit consen
sus nec sufficit cosilium et hoc propter gravitatez
piudicij. et qz interest capituli ne ecclesia veniat ad
deteriorem exitum et vt pauperes et alij indigetes
possint sustentari. vt in. c. j. s. eo. xij. q. ij. sine exce
ptione. secus dicit Inno. in alienatione rei eccle
inferioris. qz tñ sufficit cosilium cuius cotrarium te
nuit in. c. j. s. eo. sed tu dic laus vt ibi dixi. **Secdo**
ex rone huius casus excepti collige aliu casuz q in
oibus casibus cõcernentibus p iudiciu eccle req
ritur cosensus capituli. **Tertio** in spectantibus ad
epm et caplin coter. vt dixi. s. c. pri. **Itē** in concer
nentibz interesse capituli. ar. in. c. ad h. de of. vica.
regularit q sufficit cosilium et adde ad predicta quod
no. **Oldra.** consilio. cxxx. vbi cõcludit platu soluz
posse requirere beneficiatum absentē ad faciendū
residentiam et spoliare eū si no venit monitus qz in
hoc casu no requirit iudiciu. vnde proprie no fit ci
tatio sed requisito nec ferē snia priuatiua sed poti
us fit spoliatio. vnde est quedā iuris executio cum
hec no possunt esse no notoria. vt dixi in. c. ex par
te. et c. ex tue. de de. non res. **Ex his** colligo hanc re
gulam q in notorijs non est necesse requirere con
silium capituli. qd no. **In glo.** si. in si. idēz quod

glo. tenet. **Hof.** hosti. **Primum.** vnde dicit institutio
nes ee irritandas et no irritas ipso iure. sed p mū
dictum placet **So. an.** et videtur verius p tex. ibi ca
rere decernimus. et. nam pena nullitatis apponit
ibi per verbum p sents temporis. et sic no requirit
sententia. vt no. in. c. quisquis. s. de elec. et dixi ple
ne in. c. si diligenti. de foro cõpe. et facit. c. si. de ele.
lib. vj. et nota in hoc glo. iuncto tex. et vide qd dicaz
in. c. cum olim. de arbi.

Quanto. Summatu est supra. c. pro
rimo. **Diuidit.** na pmo pro
hibet. secudo pcepit. ibi. absentiu. **Nota**
primo ibi cõcessionibus et cõfirmationibz. et. qz taz
in collationibus qz in electionibz pfirmationibus dz
eps requirere cosilium capituli. **Et nota** ex hoc q
pfirmatio electionu seu libera collatio pñet pñci
paliter ad epm licet debeat habere cosilium capi
tuli. quod intellige in dubio in beneficijs et digni
tatibus sitis extra ecclesia cathedralē. In beneficijs
vero ecclesie cathedralis. dic vt plene no. in. c. cum
ecclesia. de elec. **Mo.** ibi vel sanioris pris q in spe
ctantibz ad epm cu cosilio capituli no sufficit hñe
cosilium vni canonici sed oportet q interueniat
totius cosilium vel maioris pris. et facit **Hof.** in. c.
postulastis. de concess. preben. licet ipse nitatur re
spondere ad istum tex. sed minus bene. **Mo.** ibi
statuenda q statutum epi sine p senu capituli non
valet. **Et nota** bene q in statutis pdendis per epm
necessario no requirit tñ p senu capituli sed suffi
cit cosilium. **Quid** autē si capitulum no vult p
stare cosilium imo dissennit. vide Archi. et **So. an.** i
c. j. de consti. li. vj. vbi cõcludit statuta valere si p
capitulu nil ronabile opponit. et hoc est mihi indu
bitabile. qz cum requiras cosilium et no cõsensus
satisfactum ē iuri ex sola petitione et spectatione re
sponsi cu no teneatur cosilium sequi. vt in. c. cu3 in
veteri. de elec. et in. c. cum olim. de arbi. et ibi bono
tex. in si. **Nota** ibi errata corrigas. q etia corrige
re subditos no potest episcopus sine cosilio capitu
li. valet tñ p suctudo in cotrariu. vt in. c. ij. de p sue.
li. vj. **Ultimo** nota q si nomina canonicoruz ab
sentium scribunt in instrumēto tale instrumentuz
est falsum et faciens scribi pot puniri de falso. **Sz**
cadit hic nota. questio. vtrum nomina illorum de
vniuersitate debēt describi in instrumēto confecto
super dispositis ab vniuersitate ipsa. et videtur hic
tex. a cotrario q sic. nam si absentium noia non de
bent describi. ergo nomina presentium sic. et hanc
opi. tenuit hic **De.** **Quidam** moderniores contra.
nam sufficit denotare canonicos per nomen colle
ctiuu. nam paria sunt exprimere p noia propria vt
per circūlocutiones indubitatas. ad hoc. s. nomia
tim. in si. de exheredatio. libe. et qd dixi in. c. in late
ranensi. de preben. **Item** in multis iuribus videt
q snia cõponitur in persona capituli seu vniuersi
tatis noibus no expressis. ad hoc. c. licet. de pba. et
c. caplin scē crucis. de rescrip. ergo satis est dicere
q eps cum capitulo. et. **Sed** aduerte qz in h multis
sunt variationes prefertim cum agitur questio
in constitutione sindici seu pcuratoris. **Bar.** hanc

questionē tetigit in. l. j. de albo. scri. ff. vbi cōcludit qd si cōstituit syndicus ad vendendū debent exprimi noīa singulorū de vniuersitate. et videf. tex. in. l. fi. C. de ven. re. ad ciui. pri. li. x. nam videtur ille tex. velle requirere subscriptionē. et idē in. c. j. §. e. vbi bonus tex. Si vero cōstituit ad alia negocia tūc dicit qd in collegiis magnis vt in concilio vni^o populi nō est necesse exprimere noīa. ar. in. c. fi. de procura. Sed si collegiū est paruum puta prioris alicui^o ciuitatis vel canonicorum seu monachorum. et tunc exprimuntur nomina. ad hoc facit iste tex. sed Bal. in. l. j. ff. de magi. cōue. dicit quōdā tenere vt semper debeāt exprimi noīa singulorū qd videtur sibi tutius. qz cū tabellio sit quidā testis. vt. l. domitius labeo. ff. de testa. et facit. c. cum iohannes. de fide instru. debet notari^o deponere p verba facti et nō iuris. nam si notarius diceret capitulū vel maior p^o hoc fecit. potius videf. iudex qz testis. qz sensu corporeo nō potest notari^o cōprehendere q illi pntes faciunt totū capitulū vel maiorē ptem. qz forte aliqui sunt excoīcati vel nō sūt in sacris. vel sunt absentes a loco vnde debēt vocari. et ideo vt appareat an fuerit totum capitulū vel maior p^o debēt exprimi noīa eorum qui interfuerūt. Sed aduerte qz nūqz possum pāpere casum i q notari^o nō habeat i h^o negocio deponere iudicio intellectus. nā si diceret titius et petr^o canonici fecerūt h^o. et nō seq^r q capitlm fecerit. oportet ergo q submittat illos facere totū vel maiorē partem capituli. et hoc deponit iudicio intellectus. et cum aliter nō possit explicare capitulum nisi iudicio intellectus. psumēdū ē q notarius diligenter exercuerit officium suū. vnde Fred. de senis cōsilio. c. vij. dicit q si in instrumto dicit talis abbas cū talibus sex monachis facientibus totum capitulum sic. et sic fecerūt q prima fronte psumendum est ibi interfuisse totum capitulū etiam si probetur q per annū ante erant ibi plures monachi. et pro hoc facit. c. sequens. vbi psumitur p prelato q habuerit p^osentum capituli. assenti ergo prius incumbit onus pbandi. vnde cōcluderē q excepti casibus a iure expressis nō est necesse exprimē nomina singulorū. licet sit vtile. et ad istū tex. dic q h^o nō precipit vt nō exprimant nomina pntium. s vt nō exprimant nomina absentū. et bene facit illud c. fi. de procu. et vide qd no. Spe. i ti. de sindico. §. j.

In glo. fi. ibi de crimine falsi tenet. intellige hāc glo. et tex. fm ea que leg. et no. maxime per Bart. in l. si quis obreperit. ff. de fal. nam si notarius nō fuit conscius falsi sed scripsit fm q partes dicebāt. tūc instrumentū nō est falsū. neqz partes accusari possunt de falso. sed de obreptione. puniunt tamen pena falsi vt ibi. nam substantia instrumēti fundatur sup ipso notario. facit. c. cū iohannes palle. **In ea. glo. ibi nō oportet testē scire. hoc intellige nisi in instrumto dicat q in pntia testū. et. Et an et quando testis faciat sibi p*u*diuiciū vel aduocat^o. vide qd dixi in. c. ex lris. de transac.**

¶ Noscitur. Si ecclesia collegia
e ra habet presentati
onē p*o*sentabit prelatus de p*o*sentu capituli

vel maioris p*o*ntis nisi de cōsuetudine vel p*o*ntilegio cōpetat soli prelato. Et prima p*o* factū narrat. secūda pars respondet ibi. respondem^o. **¶ Nota ibi in p*o*uincia tua. archiep*o*m habere iurisdictionē in cōcermentibus facta p*o*uincie. hoc tamē ex toto nō p*o*bat hic. sed vide qd dixi in. c. iij. §. de insti. **¶ Nota ibi aut p*o* litteras. q habēs ius p*o*sentandi potest p*o*sentare clericū per litteras. nam et per eas cōstituit p*o*curator. vt in de. j. de procura. clericus tamē p*o*sentandus d*o*z ē p*o*sentens. qz nō dicit p*o*sentari nisi exhibeat se sensibus corporis illius cui fit p*o*sentatio. de quo vide bonā glo. in de. dudū. de sepul. sup verbo p*o*ntare. qd puto verū nisi p*o*sentandus sit notus. nā quēadmodū b*o*nificium potest cōferri absenti. vt in. c. accedēs. de p*o*eben. et in. c. si tibi absenti. eo. ti. li. vj. ita et p*o*sentari p*o*t ex quo superior habet illi^o p*o*sonē q*u*itates notas. et hoc no. qz sepe accidit. **¶ Nota q*u* in p*o*sentationib^o p*o*ntinētib^o ad collegium debet prelatus habere p*o*sentū capituli. et per hūc tex. dicit glo. et cōiter scribētes. in. c. fi. de regu. li. vj. q creatio monachorū de iure cōi p*o*ntet simul ad abbatē et p*o*uentum. licet ex consuetudine possit cōpetere abbati soli vt ibi. s ego nō video quomodo hoc p*o*bat p*o* istū tex. nam solū hic dicit q si p*o*sentatio spectat ad collegiū solus p*o*latus non p*o*ntat ita q p*o*supponitur p*o*sentationē p*o*ntinuisse ad collegium sed q creatio monachorū spectat ad collegium nō memini legisse. imo in cōtrariū videtur tex. sing. in materia. in. c. nulla. xviij. q. ij. vbi dicit q ea q p*o*ntinent ad cultū diuinum vel ad vtilitates monasterij disponunt per abbates. et subijcit ibi tex. q tota potestas monasterij est penes abbatē. facit qd no. Inno. in. c. p*o*reccū. de regula. b*o*n facit. c. licet. j. e. ti. vbi religiosus volens exire de monasterio cā artioris regule petit licentiā a solo p*o*lato. et facit. c. si religiosus. de elec. li. vj. **¶ Nota ibi vel maioris v*o*lta maioris p*o*ntis. bonū tex. p*o*bat q*u* in p*o*ntinētib^o ad p*o*latū et collegiū oportet q prelatus in explicatiōe actus habeat saltem maiorē vel saniozem p*o*ntē collegij. **¶ Ultimo no. q prelatus etiam regularis p*o*t p*o*scribere cōtra capitulum suū vt ipse exerceat p*o*ntinētia ad collegiū. sic et capitulū q*u*qz p*o*scribit p*o*tra p*o*latū vt in. c. irrefragibili. §. excessus. de offi. ordi. **¶ In glo. j. in. fi. intellige quando contradictio fit ab extraneis. et littere habent sigillum autenticum. nam tunc standum est litteris sigillatis. vt in. c. tertio loco. de probat. et in de. j. de procura. si autem conuētus cōtradiceret. non video q littere solius prelari faciant fidem. vt dicam. j. in glo. iij. **¶ In glo. ij. in fi. nota bene hanc glo. q*u* in p*o*ntinētib^o ad p*o*latū et collegiū sufficit tacitus consensus collegij ex quo non agitur de alienatione perpetua. et pondera glo. nam sufficit sola scientia conuentus sine contradictione. et licet Jo. an. hic dicat capitulum posse contradicere infra sex menses a tempore scientie p*o* ea q fuerūt no. in. d. c. ij. §. e. tamē dic illud procedere quando a principio capitulum redamauit v*o*l i*o*gnauit. sec^o si a p*o*ncipio sciuit et nō p*o*dixit. nā videf p*o*sentisse. vt ibi clare p*o*bat. et h^o facit ad multa.**************

III De his que fiunt a prela.

In glo. iij. nota singulariter hanc glo. que videtur intelligere hunc tex. q. in dubio i gestis seu gerendis a prelato interueniat p̄sensus capituli licet possit probari p̄rium. tex. tamē aperte hoc nō dicit. nam pōt intelligi q. in spectantib⁹ ad collegiū debet prelatus pcedere cū consensu collegij. tunc nō colligeret dictū glo. s. multi tenuerūt hāc glo. t. tenuit f̄rede. p̄silio. ccvij. t. lōpost. i. c. cū dilectus. de cōsue. vbi dicit q. si p̄tes nō referūt questionē an consensu capituli interuenierit p̄sumit interuenisse. t. allegat hūc tex. secus dicit si referūt questionē. Et aduerte q. ista est difficilima questio. nā est querere an solēnitas extrinseca p̄sumat. nam consensus capituli est quid extrinsecū ad prelaturam. t. iura vident velle q. solēnitas extrinseca nō presumatur. vt in. l. quicunq. s. ff. de publi. vbi dicit tex. q. in p̄tractu minoris nō p̄sumit tutoris auctas intercessisse nisi p̄bet. ad idē tex. t. Bar. in. l. sciendū. ff. de xbo. obli. Inno. t. Egi. quos videt sequi Jo. an. dicit q. aut sit cōtradictio ante inuestiturā. t. abbas habet probare p̄sensū capituli. aut post inuestiturā t. presumit p̄sensu nisi p̄bet p̄rium. t. idē dicunt q. nō opponit p̄ra procuratores constitutū ab abbate q. nō interuenit p̄sensus puentus. nam ante inuam dicunt q. onus probandi incūbit procuratori. sec⁹ post inuam. t. in hoc multū instant. Do. an. distinguat latius. Aut enim fm eū in instrumēto dicit q. cōuentus cōsensit. t. tunc statur instrumēto nisi p̄bet p̄trariū. vt in. l. j. t. qd ibi no. C. d. fide instru. t. iure aste fiscalis. li. x. t. bonus tex. in. c. tertio loco de proba. Si vero in instrumēto solū sit mentio de plato t. si nō negat cōsensu capituli p̄sumit. vt dicit lōpost. Si vero negat aut sum⁹ in actib⁹ in qbus sufficit tacitus cōsensu. t. p̄sumit ar. hic. Si vero requirit expressus. t. tunc dicit q. in actibus in qb⁹ ē dare quasi possessionē p̄sumendū est p. possessore si stat tanq. reus. adducit in ar. c. cū venisset. de insti. t. si stat tanq. actor nō p̄sumit p. cōsensu nisi possessio sit antiqua. facit qd no. in. c. illud. de presump. In alijs vero actib⁹ dicit q. nō p̄sumit p. cōsensu nisi forte factū sit antiquū. iuxta no. in. c. ino tuit. de eo qui fur. ordi. rece. p. Inno. s. certe hec dicta sunt obscura t. nō credo vlsq. quaq. vera. nā videt tex. in cōtrariū. in. c. j. s. e. vbi requirit subscriptio vt dare p̄betur p̄sensu. vt dicit glo. in. c. ij. e. ti. ad idē tex. no. in. c. j. de re. ecclie. nō alie. li. vj. vbi in alienatione facta p. prelaturā t. capitulū nō p̄sumit q. tractatus intercesserit. fortius g. nō debet presumi expressus cōsensu. Itē nō facit dñam an cōtradica a puentu vel ab extraneo. vnde breuiter dicere q. aut puentus p̄dicat allegādo q. nunq. p̄sensit. t. tūc in dubio puto q. on⁹ p̄bandi incūbit plato. vt senserūt doc. antiqui hic dūmodo cōtradica debito tpe. iuxta ea que dixi in. c. ij. s. e. t. ridiculū eēt dicere p̄rium. nā semp. p̄lar⁹ diceret capitulū cōsensisse. t. difficilimū esset probare contrariū. ar. c. qm̄ contra. de proba. t. vj. q. ij. si tñ. t. c. placuit Si vero cōtradicator ab extraneo. t. tunc si ante executionē actus credo q. onus probandi incūbit abbati etiam si sit actus in quo sufficit tacitus cō-

sensus. quia nō debet abbas vagari cum iactura illius cuius interest. nam actus de se esset nullus si nō interuenisset consensus. ergo is cuius interest potest instare vt doceatur de p̄sensu. ar. in. c. cam. de iudi. t. eius qd no. glo. in. c. j. de ele. li. vj. facit. l. p̄tor. editit. ff. de iniurijs. s. si nō opponit p̄sumit cōsensu tacitus. t. sic pōt intelligi iste tex. cum gl. sed vbi requirit p̄sensu expressus nūq. ego presumerem p. p̄sensu. q. est solēnitas extrinseca q. nūq. p̄sumit. vt iurib⁹ p̄all. als iura frustra requirit sent scripturā in quibusdā casib⁹. vt in. c. j. s. e. cūz si. t. per hoc obuiatur multis fraudibus que i hoc possent euenire.

Ulm apostolica. Tenet do. natio quā de solius diocesanī p̄sensu facit laic⁹ ecclie de decimis quas ab alia ecclia habet in feudū ab antiquo. i. ante lateranēse cōciliū. Due sūt partes principales. primo cōsultatio. secundo responsio. ibi. taliter respondem⁹. Prima subdiuidit. naz p̄mo ponit p̄m cōpromissum. secundo vnius partis allegationē. ibi. dicti monachi. tertio allegationē alterius partis. ibi. a p̄rio. quarto consultationem arbitrorū. ibi. quia. Secūda pars principalis subdiuiditur. nam primo respondet cōsultationi. secundo soluit t. corroborat cōtraria ibi. auctoritate. tertio responsionem corroborat. ibi. nam. quarto solutionem limitat. ibi. hoc autē. **Mora primo.** ibi cōpromissum. t. q. sup. decimis. t. sic sup. iure spirituali potest fieri cōpromissum in arbutos nō tamen laicos sed in clericos. ad hoc. c. contingit. t. c. per tuas. de arbi. transactio tamē interuenire non potest. sed compositio amicabile sic. vt in. c. ij. de transactio. **Mora secūdo ibi.** male detenta. iuncto fi. c. q. licet decima fuerit laicis cōcessa in feudū. nihilominus dicit ab eis male detineri. Et est rō. nā decime debent clericis propter officium diuinum vt in. c. tua. j. de deci. sed cum laici diuina nō exerceant male t. sine causa detinent ab eis. possident tamen sine peccato postq. habuerūt titulū ab ecclia. sed cōcessio facta fuit propter necessitatem eo tēpore quo ecclia opprimebat ab infidelibus. de q. vide no. in. c. q. uis. de deci. **Mora tertio ibi.** auctoritate hieronymi. q. auctoritas sanctorū potest allegari in decisionibus causarum. nam hierony. non fuit papa. t. sic nō habuit potestatem legis cōdende. t. nihilominus ei⁹ auctoritas hic allegabatur nec a papa spernit. sed ad debitum intellectū p̄fertur. Et sume pro regula q. vbi deficit auctoritas canonum licite recurrit⁹ ad auctoritates sanctorū. vide bonū tex. t. glo. xx. di. in. c. j. t. c. fi. vide Inno. in. c. ne innitari. de cōstif. **Mora i verbo a p̄trario.** quattuor requisita ad hoc vt teneat alienatio rei ecclie. Primo d. interuenire tractat⁹ inter platur t. caplin. Secūdo debz interuenire p̄sensu nedū plati s. etiā capli. Tertio q. fiat p. utilitate ecclie. Quarto requirit subscriptio. t. h. vltimū nō ponit h. in. c. se. t. in. c. j. s. e. **Mora q. nō ē seruāda tāta solēnitas i reuocatione seu acquisitione quēadmodū in ipa alienatione.** facit ad qōnem quā tangā in. c. sequenti.

inferioris alienare. vt pbat in. c. j. de reb⁹ eccl⁹. non
alic. li. vj. ⁊ facit iste tex. in ar. cū allegat auctoritas
leonis in ista alienatione rei inferioris. **In gl. in**
⁊. c. sensu ibi requisisti. sed vt dicit Jo. an. ibi etiam
pbatur prius. ⁊ ideo hoc decernendū ē ex circum
stantijs. Et no. ex isto tex. q. in materia indifferēti
appellatione epi intelligim⁹ de solo epo. Ex quo po
test argui q. si p^{as} doctorandi ex priuilegio datur
epo nō intelligitur q. habeat consensum vel cōsiliū
capituli. quod no.

¶ Clau nuper. Non pōt ep̄s sine cō
sensu capituli conce
dere ecclesias alijs ecclesijs etiāz si habeat
susp̄trōnatus in ecclesijs cōcessis. Lōis diuīsiō. se
cūda ibi. alteri. ¶ **¶ Mo.** dmo ibi ep̄o vel electo. q̄ ele
ctus in ep̄m ⁊ cōfirmatus nō potest dici ep̄s. qz so
lum assumit nomē ep̄i in p̄secratione. vt. s̄. de auc.
⁊ vsu. pal. in. c. nisi. ⁊ in. c. q̄ sicut. de elec. ¶ **¶ Et no.**
q̄ electus ⁊ p̄firmatus appellat electus. nā hic loqui
tur tex. de cōfirmato. qz solū elect⁹ nō potest dispo
nere de rebus eccleie etiā de p̄sensu capituli. vt in. c.
nostri. de elec. ⁊ in. c. auaricie. eo. ti. li. vi. ¶ **¶ Et** idēz dic
hodie in istis p̄uīsis per papā. nam p̄uīsiō pape
habet vim electionis ⁊ p̄uīsiōnis. ad hoc qd̄ no.
in. c. cum olim. de cā pos. ⁊ pp̄rie. ¶ **¶ Ex quo no.** q̄ p̄
uīsus per papā in ep̄atu debet ante p̄secrationē vo
cari electus. nūquid autē possit dici pontifex. vide
glo. in de. j. de bapti. ¶ **¶ Nota** secūdo ibi assumatur
de ip̄a. q̄ archidiacon⁹ debet eligi d̄ capitulo eccleie
cathedralis. sed l̄ hosti. ⁊ bene intelligit tex. de con
suetudine als̄ possit eligi vñ decūqz. ad hoc qd̄ no.
in. c. cum inter canonicos. de elec. ¶ **¶ Et nota** bñ hūc
tex. fm̄ istū intellectū q̄ pōt induci consuetudo q̄
archidiaconus eligat solū de capitulo eccleie cathe
dralis. facit in simili. c. abbate. j. de x̄bo. sig. ⁊. c. cū
dilectus de cōsue. vel forte vt dicit l̄ hosti. hic erat cō
suetudo vt archidiaconus deberet esse canonic⁹. ⁊
vide latius hic p̄ l̄ hosti. ¶ **¶ Nota** ibi cenobijs q̄ mo
nasteriū pōt appellari cenobiū. ⁊ dicit̄ a cenon gre
ce qd̄ ē latine cōe. qz religiosi ibi cōiter viuūt. vñ ēz
ethymologiā vocabuli p̄t dici cenobiū oīs loc⁹ i q̄
cōis p̄les viuūt sic etiā appellat̄ cōuent⁹. qz ibidē cō
ueniūt vt i. c. j. xv. di. ¶ **¶ Mo.** ibi tractatu. q̄ i alienatio
ne rei ecclesiastice nō requirunt̄ tres tracta⁹ vt pleri
qz obseruant. sed sufficit vñc solēnis ⁊ diligēs. qd̄
hic tenēt cōmuniter doc. ⁊ vide tex. cū glo. in. c. j. d̄
rebus eccle. nō alie. li. vi. ⁊ de hoc tractatu ⁊ ei⁹ for
ma vide in specu. de loca. §. sequit̄. §. ⁊ scias. ¶ **¶ Mo**
ta q̄ ecclesia dicit̄ alienari cum cōcedit̄ alteri eccle
sie in p̄petuum. nam quasi capite diminiuit cū non
gaudeat pp̄rio rectore sed alteri subijcit̄. ⁊ in hac
alienatione seu concessione requirunt̄ solēnitates
requisite in alienatione cuiusqz rei ecclesiastice.

In ob. ibi perpetuas. & concessio ecclesie ad tempus
nō pertinet ad alienationem. z videt hie text. a con
trario qd concessioem temporalem de rebus ecclie
potest solus ep̄s facere. z docto. hic expresse tenens
& donationē fructuū temporalē potest ep̄s facere
sine cōsensu capituli. **¶** Non ob. xij. q. i. c. ep̄s. qz ibi
fraudabant ecclesiā. **¶** Nec ob. c. ea nō scif. s. e. qz ibi

loquitur in concessione rerū spiritualium vbi exigitur maior examinatio. ita dicit cōter doct. b. qd dictum nō est indistincte verum. nā videt̃ contra. c. nouit. 7. c. quāto. s. eo. vbi ep̃s sine cōsensu capituli cōcedit ecclesiam ad tempus. 7. ideo dic q̃ iste tex. pbat solū q̃ concessione temporale de ecclesia pōt facere solus prelatus maxime de ecclesia minori. vt dixi in. c. nouit. vnde si cōfert ecclesiam in titulum. nō est necesse seruare solennitatem requisitam i alie natione. secus si eam cōcedit alteri ecclesie in p̃prietatem. 7. hoc solum probat iste tex. sed circa cōcessionem fructuum dic melius vt dixi in. c. ij. s. eo. ad. c. ea noscitur qd videt̃ contra. c. nouit. dic q̃ loquit̃ quādo p̃sentatio seu collatio pertinet ad collegiū tunc enī nō potest solus prelatus cōcedere ecclesiam etiā in titulū sine cōsensu collegij. sed. c. nouit. loquitur in collatione beneficiorū que de iure p̃tinent ad ep̃m. **In glo. in verbo tractatu** ibi dicat q̃ sibi videtur. nota glo. iuncto tex. pro significato hui⁹ verbi tractatus. nō enim requirit deliberatum consensum sed quandā discussionem 7. indaginem circa rem disponendā in futurū. vnde tex. ponit tractatū 7. consensum vt diuersa. nam primo fit discussio vtrū magis expediat alienare vnam rē q̃ alteram vel vtrum possit subueniri ecclesie sine alienatione 7. post tractatum perueniē ad ipsam alienationem in qua p̃statur cōsensus. qd nō. p̃ statutis puniētibz facientes tractatū super aliqua re. dicuntur enī tractasse licet delictū nō p̃fecerint. **In ea. gl.** ibi 7. de immobilibus. no. glo. vsq̃ ad fi. q̃ bona imobilia 7. mobilia preciosa que seruari possunt cōparantur quo ad solennitatem adhibendam ad corū alienationem. 7. vide glo. in. c. j. de rebus ecclē. nō alie. li. vj. 7. in. c. is cui. de elec. li. vj. **Sz extra gl.** querit̃ quid si alienatio fiat in casu nō licito p̃cedit tamē tractatus 7. cōsensus capituli 7. seruaf̃ solēnitās. dicit hosti. q̃ alienatio ē irrita. pro hoc tex. ibi irrita erit. 7. vnde nō est opus petere restitutionē in integrū. q̃ subuenitur ecclesie ipso iure. sec⁹ dicit vbi alienatio tenet. nā tunc si ecclesia ledit̃ op⁹ est petere restitutionē in integrum. vt in. c. j. de integ. resti. **Quidaz alij** voluerūt vt alienatio semper teneat dūmodo seruet̃ solennitas. de qua hic 7. in. d. c. sine exceptione. xij. q. ij. quasi velit vt x̃bz irrita referat̃ ad solennitates omis̃am. **Sz tu tene** q̃ ad hoc vt teneat alienatio rei ecclesie necessario requirunt̃ duo. **Primo** vt seruet̃ solēnitās de qua hic 7. in. d. c. sine exceptione. nec ē opus seruare solennitatem introducā a iure ciuili. de qua in. auz. hoc ius p̃correctū. C. de sac. sanc. ecclē. canonizata. x. q. iij. hoc ius p̃correctū. q̃ vt notanter dicūt 3nn. 7. glo. in. c. j. de rebus ecclē. nō alie. li. vj. nō poruit ius ciuile adijcere solennitatem ad ius canonicum ideo cōcludit̃ ibi q̃ nō est necessarium decretū iudicis. sufficit ergo solēnitās requisita a canonibus de q̃ hic. 7. i. d. c. sine exceptione. 7. si hec solennitas nō obseruatur. corruit ipso facto alienatio. vt ē hic tex. 7. in. d. c. j. 7. in. d. c. sine exceptione. **Secūdo** requiritur vt fiat in casu licito al̃s nō tenet. tex. est bonus in. d. de. j. de rebus ecclē. nō alie. facit tex. i. d.

c. j. in c. que in ecclesiis. de consti. inducendo
 put ibi dici. habes glo. ordinariā. i. c. j. de in integ.
 resti. licet glo. 30. senserit contrariū. in. d. c. sine exce
 ptione. et in summa. sed Cal. tenet primū in. d. c. j. et se
 quunt cōter ibi doc. et pbat in iurib. p alleg. Qui
 aut sint casus liciti in quib. pōt fieri alienatio. vide
 bonā glo. xij. q. ij. in summa. Si aut alienatio sit
 casu licito puta p debito ecclesie et seruaf solēntas
 qz precessit tractatus si ecclesia enormiter ledit i cō
 tractu pōt petere in integ. restitutionē. vt in. c. ad
 nostrā. j. de re. eccle. nō alie. et in. c. j. et ij. de in integ.
 resti. li. vj. **Ultimo** scias qz b cadit nō. q. vtrū solus
 prelatus possit repudiare legatū factū ecclesie ma
 xime de rebus imobilib. et vide qz nō. qz incōtinē
 ti etiā ecclesie ignoranti fuit acquisitū dñum rei le
 gate. L. cum pater. §. furdo. ff. de le. ij. l. a titio. ff. de
 fur. §. prelatus nō pōt alienare. qz alienaret rē que
 sitā ecclesie. et de hoc vide casus multū nō. in simi
 li in. l. magis. §. fundus. ff. de rebus eoz. vbi dicit
 tex. qz pupillus nō pōt repudiare fundū sibi lega
 tū cū nō possit alienare rem suā. vide qz ex repu
 diatione sequat alienatio. s. hoc nō obstante prius
 pfuluit Fred. p silio. ix. mouet principaliter. qz do
 miniū nō est vere acquisitū ecclesie ante acceptatio
 nē legatū. vbi repudiando pot nō acqrit qz qz alie
 nat s. in nō acquirendo nō requirit solēntas. pro
 hoc facit. c. s. pri. vbi solēntas requirit cū alienat
 res que possidet ab ecclesia. et non ē par eadē rō
 nō lucra cape et quesita pdere. l. si sponsus. in. §. si
 maritus. ff. de dona. inter vi. et vxor. **Ad** §. fun
 dus qui multū vget specificē nō rñdet. s. tenendo
 cōclusionē suā que satis pōt sustentari pōt dici qz
 loquit in pupillo qz nō habuit administrationē re
 rū suar. secus in pīato. vnde quēadmodū tutor te
 netur si potuit acquirere pupillo et non acqsiuit. l.
 quicqd. C. arbi. iure. ita et pīatus. vbi ē bo. tex. cum
 gl. xij. q. iij. in. c. ij. et p hoc allego primo glo. xvj. q.
 vi. in. §. si. que dicit qz in acqrendis pīat pōt facere
 pditionē ecclesie deteriorē. idē dicit Inno. in. c. ij.
 de dona. ad idē. c. qm. de deci. vbi solus prelatus do
 nat decimas noualiū que oriunt infra diocesim su
 am ex quo nō sūt acquisite certe eccle. sed vt dixi si
 pīatus sine cā repudiavit pōt cōpelli vt satisfaciāt
 ecclesie de suo. posset tñ in cōtrariū adduci. l. qz acti
 onē habet. ff. de re. iij. vbi dicit tex. qz habēs actio
 nem ad rem videf habere ipsam rem. ergo sic pre
 latus nō pōt alienare sol. rē. ita nec ipz actionē. sed
 pōt rñderi p. c. pcedēs. fateor tñ qz casus dubi. est.

Historialis. **Ep**s parochiales ec
 clesias vel obuentōes
 ipsar. etiā de p̄sensu patroni sine consensu
 capituli sui monasterio cōferre non pōt. Cōis diuī
 fio. secūda ibi. ad qd. **Nota** primo qz diuīso pa
 rochiarū fuit facta aucte Dionysij pape. vnde pri
 mo parochie nō erāt distincte. sed sacerdotes siml
 regēbāt populū. et de hac diuīsiōne vide tex. xij. q.
 j. c. j. et ita in primitiua ecclesia erat in ep̄atib. de q
 vide qd nō. in. c. cum cām. de pba. et p Inno. in. c.
 cōstitur. de appel. et vide tex. ix. di. c. j. **Bo.** secun
 do et tene menti tex. qz ecclesia parochialis fundat

rentionē suā de iure cōi sup oibus obuentiōibus
 spūalibus ptingentib. infra parochiā suā. vt patz
 ibi singulariū parochialiū puentus. et ex quo in
 fert fm host. et bñ qz oēs decime et oblationes que
 sunt de parochia cedūt ecclesie parochiali. **Ergo**
 infero ego qz si capella ēē infra parochiā alicuius
 ecclesie. oblationes ibi facte nō cedūt capelle s. eccle
 sie parochiali. adduco tex. p locū a speciali. in. c. ad
 audientia. el. j. j. de eccle. edi. **Infer** etiā do. An. q
 si sit oblatio imagini depicte in muro alicui. paro
 chie qz tales oblationes cedūt ecclesie parochiali. et
 ita nō. j. sup rubrica de parochi. et ita sepe in factio
 terrogatus rñdi. et vt dixi bene facit tex. in. d. c. ad
 audientia. et qd ibi dicam. nā si oblationes facit ca
 pelle seu altari cedūt ecclesie parochiali et nō pby
 tero capelle fortius oblationes facit imagini que ē
 depicte in muro priuato. nam laicus nō est capax
 hoz iurū spūalium. nec sunt domui priuate. s. ob
 reuerentiā dei ad cultū diuinū. **Administratiōes**
 aut hoz spūaliū habet p̄b̄ parochie infra paro
 chiam suā. vt hic et in. d. c. ad audientiam. qd bene
 nō. qz quotidie de facto accidit. **Et per** h. etiā dici
 potest qz si celebranti infra ecclesiam alterius sunt
 oblationes. qz tales oblationes cedūt rectori eccle
 sie et nō celebranti. p hoc facit. c. requisisti. j. de testa.
 vbi relictū factū ep̄o ab extraneo videf factū contē
 planone ecclesie. ita oblationes facit celebranti vi
 dent facte intuitu eccle. nā oblationes faciūt paro
 chiam ppter onera sacramētorū. de cōse. di. j. ois
 christianus cū glo. et vide qd nō. j. de parochi. sup
 rubrica. **Nota** vltius et tene menti istum tex.
 qz ep̄s cū cōsensu capituli sui pōt imponere pensio
 nē ecclesie abundanti soluendā ad sustentandā vi
 tam religiosorum. et sic habes qz nō solū papa s. etiā
 ep̄s pōt imponere pensioē ecclesie. et intellige qz
 detracta pensione ecclesia pōt congrue viuere. als
 aut nō habet discooperire vnum altare vt aliud co
 operiat. vt in. c. cū causam. de pben. et vide qd dixi
 in. c. extirpande. in fi. co. ti. vbi bon. tex. **In** gl.
 in verbo cōstitutione in fi. cōclusio §. glo. ē. i. mul
 tum videat dubitalle qz quinquagesimā seu cente
 simā potest ep̄s pferre absqz cōsensu capituli sui. et
 intellige in casu. c. apostolice. j. de donat. nā si vult
 monasteriū cōstruere de nouo vel ecclesiā secularē
 facere religiosam. pmittit ei a iure vt possit p dote
 donare quinquagesimā partē suoz reddituz. **Si**
 vero ecclesiā ante cōstruē a vult magnificare p su
 is sepulturis. tñ pōt donare centesimā portiones
 et hec lra facit p opi. glo. nā exceptio d. ē de regu
 la. vt nō. sup rubrica de reg. iur. li. vj. vnde cū pa
 pa faciat hic regulam vt ep̄s nō possit quinquage
 simam donare de rebus ecclesie sine voluntate ca
 pituli sui. et excipiat donationē istius quinquagesi
 me vel centesime ergo hec donatio potest fieri sine
 consensu ipsius capituli. et hanc opi. tenuit host. b.
 et in summa eo. §. si. ne quis decipiat aucte iuris.
 xxiij. q. iij. qui peccat. **Et abbas** pro cōcordia opi.
 et iurū de quibus in gl. distinguit qz aut ep̄s vult
 de nouo construere ecclesiam vel eam reformare
 monasticis regulis. et debz habere p̄sensū capituli.

De p̄sensu p̄b̄i

III De his que fiunt a prela.

p hoc videtur tex. xij. q. ii. c. si epus. aut ecclesiaz iaz
constructa p se vult dotare tunc p sine p sensu capli.
et ita loquitur hic et in. c. bone rei. nam hoc casu epus
est obligatus ex quo ecclesiam construxit. vt in. c. q.
sicut. j. de eccle. edifi. et intellige quando epus constru
xit prius cum consensu capituli. qz tunc obligatio e or
ta respectu vtriusqz. hec opi. placet Jo. an. et comu
niter docto. se. Et ratio huius distinctionis est. qz in
hoc ultimo casu alienatio est necessaria. ideo no est
necesse seruare aliam solennitatem. sed in primo ca
su alienatio est voluntaria cum non sit ad huc orta
aliqua obligatio. Et ex hoc collige qz vbi eminet
alienatio ex necessitate iuris non est seruanda so
lennitas. secus vbi est voluntaria licet emineat pro
pter necessitatem hominum. nam hic loquitur tex. de
alienatione propi necessitate religiosorum. sed qz
est voluntaria quo ad epum requirit p sensus capi
tuli. Sed dubitatur extra glo. nunquid epus pos
sit donare illam centesimam vel quinquagesimam de
rebus ecclesie inferioris. et maxime qm vult magni
ficare ecclesiam pro sepulturis suis. tenet h Jo. no.
qz no. qz iura loquuntur de redditibus epi. vt in. d.
c. bone. et i. d. c. apostolice. ppe. consiluit contrarium
in aumione. vt refert abbas in qone facti. Sed di
cit Egidius q hoc videtur sibi extraneum. iste tex. opti
me facit p opi. ppe. nam hic querebatur de alienati
one rei inferioris ecclesie. et papa excipit casum do
nationis quinquagesime. ergo illam potest facere
sine consensu capituli sui. sed qz iura de hac materia
loquuntur semper faciunt mentionem de redditibus epi
no extenduntur iura illa per hanc generalitatem. et
exceptio hic posita intelligit generaliter vt illaz do
nationem de redditibus suis possit facere sine con
sensu sui capituli. et.

Si membra. Ad concilia pro
uincialia voca
ri debet et admitti cathedralium ecclesiarum ca
pitula. Prima ps ponit querelam. secunda puidet.
ibi. visus. Nota primo qz clerici inferiores neces
sario no vocantur ad conciliu provinciale. nam hic
statuit speciale in capitulis ecclesiarum cathedralium
quimo Jo. no. multu vacillat in. c. graue. de prebe.
nunquid de necessitate ista capitula sint vocanda
ad conciliu provinciale. sed ego tenui qz sic. et allega
ui hunc tex. qui optime probat. vt patet p verbum
debeant qd regulariter est necessitarius. vt dicit gl.
no. in de. attendentes. de sta. reg. sed pondera be
ne istum tex. qui non ponderatur in hoc ab aliquo
qz ista capitula solum admittant ad tractatu. no di
cit ad iudicandu vel ad decidendum. unde puto qz
soli epi in hoc concilio sint iudices. imo dubitat de
suffraganeis vt sint potius assessores et archiepiscopus
solus iudex. de quo dic vt no. Jo. no. in. c. graue. et
ibi dixi. Et no sine ministerio tex. dicit hic qz debet
inuitari. nam si necessario concurrerent ad disponen
dum no solum inuitarentur sed compellerent ad
veniendu sicut compellunt epi. vt probat in. c. si epus
et c. placuit. xvij. di. Et nota istam considerationem
qz multu valet ad perscrutandu nuquid clerici ex
istentes in concilio generali admittantur solum ad

tractatum an admittantur ad decidendu. et debe
ant compelli ad veniendum. Nota ibi procura
tores eorum. qz capitula possunt comparere in con
cilio per procuratores. et hoc ideo. qz de facili non
possunt per se comparere. alij vero qui necessario
debent interesse et no detinent aliquo impedinen
to debent comparere psonaliter et no p procuratores
nisi in casu necessitatis. vt probat in. d. c. si epus. et c.
placuit. Et sic no. qz ex causa potest quis comparere
in concilio p procuratorem. et probat in. c. ad aposto
lice. de re iudi. lib. vj. Et qui debeant interesse in
isto concilio provinciali. et qui in sinodo epali. vid
per Jo. no. in. d. c. graue. Nota ultimo ibi maxi
me qz etiam in negocijs no contingentibus capitu
la debent admitti ad tractatu concilij. et nota semp
glo. si. hic. qz ponit tres casus in quibus laicus ad
mittitur ad concilia generalia. Primus casus si spe
cialiter inuitentur. et sic intellige glo. c. hadrianus.
et nota bene qz ex hoc poteris soluere p trariu mul
torum iurium. in quibus legitur laicu fuisse admissum
ad conciliu. vt intelligatur qz specialiter fuerint inui
tati no de necessitate. Secundus casus si tractat causa
fidei. Tertius si tractat de ca matrimoniali. qz mfi
moniu tangit eos. Et ex hoc ultimo casu posses eli
cere regula generalem. qz vbiqz in concilio tracta
rentur negocia tangencia ipos laicos poterunt laici in
teresse concilio. Sed aduerte qz Jo. an. multum re
stringit hoc dictum. dicit eni qz in istis casibus exee
ptis laici admittunt vt audiant no vt iudicent. v. l.
doceant. arg. lxij. di. docendus. Item tenet qz i istis
casibus no sit necesse vocare laicos cum possint sta
tura concilij eis intimari in predicationibus. et dic qz
qm tractantur negocia ecclesie vel correctiones de
ricorum debent laici excludi. argu. in. c. massana. s.
elec. et in extrauagan. Bonifacij. vij. non debet.
que verba semper no. in practica. Et inquantu di
cit Jo. an. qz debent admitti vt audiant. credo qz ad
mittantur vt consulant. et vt materiam tractent ma
xime qm sunt periti. hoc videt probari. xxij. q. vi. i.
c. ad sedem. vbi papa vocauit iuristas laicos et cano
nistas ad defensionem iurium sup illo puncto non
tm vt audirent. sed vt consuleret. ad idem tex. pulcher
in. c. ad apostolice. de re iudi. li. vj. vbi papa polli
cebatur se vocaturum ad conciliu reges et principes
seculares et ecclesiasticas psonas vt cum consilio co
cilij disponderet. vocat qz laicos vt consulant. nec pnuic
vltius me extendo dicef pleni in disputatione.

De his q fiunt a maiore pte capituli. Rubrica.

Continuatur ad precedenta hoc ordine. Supra
visum est de his que fiunt a prelato et capitulo sed
quia quedam pertinent ad capitulum tm in quibz
peragendis sepe discordant et dubitari potest qd
iuris merito subiicitur hec rubrica. Et nota ex hac
continuatione diuersitatem titulorum qz appellati
one capituli non proprie comprehendit prelatus.
de quo vide qd plenius dixi in. c. post electionem. de
consec. preben. merito sequi nigrum.

Quoniam in cunctis ^{dia-}no maioris partis capituli per ^{dia-}dictio-
nem et appellationem minoris partis nil
rationaliter opponere impeditur non
debet. h. d. vel darius sic. In uni-
uersitatibus ecclesiasticis preualeat regulariter quod sit a
maiori parte nisi minor pars rationabiliter contradicat.
Et primo ponitur factus reprehensibilis. scilicet puidet per
statutum. ibi. quo circa. **¶** Nota. primo ibi. pluribus et sa-
nioribus. quod verba iterum in textu repetuntur quod duo requi-
runtur ad hoc ut valeat gestum in capitulo. Primo quod
maior pars decreuerit. Secundo quod illa maior pars sit sani-
or. scilicet respectu consilij et materie subiecte. de quo videtur
quod non in c. ecclesie. el. ij. s. de elec. **¶** Nota. ibi. fratri-
bus. quod canonici et omnes collegiati possunt dici fratres. et
omnes christiani appellabantur fratres. quod propter
lauacrum regenerationis. scilicet baptismatis omnes habent
unum patrem. scilicet deum. sunt ergo fratres in christo.
xj. q. iij. ad mensam. et versus ad tempus concilij niceni
omnes christiani appellabantur fratres vel discipuli. ab
illo concilio contra dictum sunt christiani. videtur in textu. cum glo.
in c. ij. xxiij. di. 2. le. et non in actibus apostolorum.
¶ Tercio non ibi. non tamen de ratione quod de propria volun-
tate. et significatum horum verborum committitur huiusmodi tue proprie
voluntati. denotant enim propriam voluntatem absolu-
tam et liberam non regulatam ratione. id non posset peti redu-
ctio ad arbitrium boni viri. Et facit per statuto schola-
rium quo cauetur quod rector in examine non teneatur ali-
quid soluere collegio nisi putauerit de sua pro-
pria voluntate. facit textus in l. fideicommissa. s. q. s. s.
leg. iij. et quod non. **¶** Bar. in extrauagana. ad reprimendam.
¶ Nota ibi. obiectum fuerit et ostensum. quod ad impedi-
endum ordinationem maioris partis non sufficit aliquid ratio-
nabile opponere. sed oportet quod obiectum ostendatur et pro-
betur. Et ex hoc non a prior quod non semper valet ordina-
tio maioris partis. nam unus solus posset ratione mo-
tus impedire ordinationem totius vniuersitatis et
appellare potest si opus est. et per superiorem illam ordi-
nationem retractari facere. ad hoc. xxxj. di. in c. nice-
na. **¶** Nota ibi. appellatione remota quod sola appella-
tio interposita in vniuersitate per minorem partem non im-
pedit ordinationem maioris partis. valet tamen appellatio
in effectu si est rationalis. quod probata ratione appellandi
cassabitur dispositum per maiorem partem. **¶** Nota ibi. ecclesie
sue consue. et. quod canonici seu vniuersitas possunt ex causa
tollere consuetudinem ecclesie etiam iurata. et in hoc te-
ne menti istum textum. et vide glo. non in c. in his. xj. di. et
idem dicit. **¶** Jo. an. hic in statuto ut iuramentum quod sin-
gulares faciunt statuta collegij vigeat dumtaxat re-
manentibus statutis sed eis sublati per vniuersita-
tem tollit iuramentum quasi iuramentum liget singulos
singulariter conuenientes. secus autem si conueniunt col-
legialiter tollendo statuta. et hoc verbis non. et vide
quod plene dixi in c. dilecto. s. de pben. videtur in h
glo. valde non in c. cum non deceat. de elec. li. vj. quod dicit
quod si superior tollit statutum vniuersitatis iuratum non fa-
ciendo mentionem de iuramento tenentur nihilominus
illi de vniuersitate ad obseruantiam iuramenti ex quo
iuramentum est tale quod potest seruari sine peccato ut puta co-

cernens commodum singulorum. et h. id. quod in dubio non est
presumendum superiorem voluisse tollere iuramentum et est
vnum dictum satis mirabile ut statuto sublato remaneat
at iuramentum ei accessorium. sed vide monita predicta
in glo. **¶** Alterius non. ex eo verbo secundum communem intel-
lectum quod non valet consuetudo capituli etiam iurata di-
sponens ut omnes de capitulo debeant concordare. et quod
aliter non valeat actus. nam talis consuetudo est per vni-
tates ecclesiarum cum homines sint faciles ad discordiam.
viij. q. i. nec nouum. unde sepe impeditur utilitas ec-
clesie si dispositum a maiori parte non haberet effectum.
Et ex hoc infero quod in vniuersitatibus ecclesiasticis non
valet statutum nec consuetudo ut due partes ad minus
debeat concordare sed semper preualere debet dispositum
a maiori parte dummodo illa pars sit sanior. per hoc facit. c.
licet in fi. s. de elec. et vide textum. et glo. in c. si cui. e. ti.
li. vj. **¶** Nota. ibi. si potius iuramentum censetur. vnam regu-
lam in maiori iuramento quod omne iuramentum tendens con-
tra utilitatem ecclesie non ligat sed potius censetur prius
et facit per his rectoribus secularibus qui iurant seruare
statuta ciuitatis in quibus sunt aliqua per utilitatem ec-
clesiasticam. et vide bo. textum in c. j. de iureiur. li. vj.
Et facit iste textus. quod iuramentum prelati tendens in da-
num ecclesie non ligat etiam si per alium posset periculum ecclesie
de quo vide quod dixi in c. cum venissent. de insti. et facit
c. puenit. de iureiur. **¶** Nota. in fi. s. q. temere iurans
peccat mortaliter et debet inde agere penitentiam. de qua
penitentia vide textum. cum glo. xxiij. q. iij. in c. d. sacra
et vide de effectu huius iuramenti temerarij. quod non.
glo. in c. florentinum. lxxxvj. di. **¶** In glo. in verbo
rationaliter ibi. sed maior pars est illa. et vide glo.
velle quod sanior pars sit maior. quod est contra istum textum.
qui requirit maiorem et saniozem partem. ut in c. qz
propter. de elec. dic ergo quod licet minor pars possit
ex ratione impedire decretum maioris partis. non ta-
men potest aliquid disponere nomine totius vniuersi-
tatis nisi maior pars est priuata propter delictum
suum. quod tunc pars totius vniuersitatis residet in non
delinquentibus. ut in c. bone. et in c. cum nobis. eo. ti.
cum fi. et c. gratum. de postu. prela. **¶** In glo. in ver-
bo ostensum. ibi. coram superiore. non bene glo. quod mi-
nor pars contradicens non tenetur parere coram maiori par-
te rationem sue contradictionis quod expresse voluit doc-
tum quod maior pars non est iudex. tum quod est suspecta
minori parti contradicenti. adeo ergo superior ipsius
corporis seu vniuersitatis. vel eligantur arbitri. ar.
secundo requiritur. de appella. Et cadit hic questio hic
tacta per doc. Nunquid contradicens teneatur appella-
re? vel nunquid nolens sentire gestis per maiorem partem
teneatur contradicere? Inno. multa dicit et in effectu posuit
regulam quod non tenetur quis appellare si satis est contradicere
sive tractet de iudicio suo sive tertij vel ipsius vni-
uersitatis. nam cum vniuersitas procedit extrajudicialiter
non transeunt huiusmodi gesta in rem iudicatam. unde po-
test quis ex contradictione sola persequi coram superiore
ut gestum minus rationaliter per maiorem partem retra-
ctetur. ar. c. concertationi. de appel. li. vj. Ad iuren-
dum tamen quod si quis non vult sentire debet expresse co-
tradicere. aliter inuoluitur pena et peccato. sicut expresse
sentientes secundum Inno. quod est singulariter non. Et h.

III De his que fiunt a prela.

si habes q etia in male gestis tacens in vniuersita habet p consentiente cu ex officio suo teneat psuadere. ad hoc. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de interro. ac. et vide qd dixi in. c. ij. §. ti. proxi. sup vlti. gl. pot tñ minor ps appellare si vult et appellatio opabit multos effectus. de quibus plene dixi in. c. bone. §. de ap. et inter ceteros opabitur q inferior a iudice ad que est appellatū nō poterit de illo negocio cognoscere. ar. in. c. vt nostrū. de app. **Excipit Inno.** vñ casum in quo tenet nolens psentire appellare. s. qñ eligi p vniuersitatē ad officiū publicū auctē et vtilitate als habet p psentiente si est suppositi illi vniuersitati. vt in. l. nō iatōdes. et in. l. hi qui. **C. de app. et vi de rōnem diuersitatis plene per Ly.** in. d. l. hi qui. **In glo. in. d. constitutū.** no. ex hac glo. iuncto tex. q caplm pot sine plato facere statutu. intellige vt saluet glo. qñ per statutu nō mutat stat' ecclie s cōcernit dūtaxat facta ipsi capituli. als nō valet statutu sine cōsensu prelati. vide tex. et ibi plene p Inno. in. c. cū cōsuetudinis. de cōsue. et vide bo. glo. i. c. ij. de x. sig. li. vj. et dic q etia vniuersitas inferior nō potest facere statutu in arduis sine psensu epi ppter cōiunctionē que ē inter epm et eccliam inferiorem. ita no. voluit Inno. in. c. requisisti in fi. de testa. et in. c. cum accessissent. de cōsti. **Mo.** secundo q in editione statuti fiendi p vniuersitatē omnes d vniuersitate debet eē psentes. ita per aliquos solet allegari ista glo. et morde f m hunc intellectū a plerisq. q iure nō probat ista specialitas cū absentes nō sint vocandi. vt no. glo. in. c. ij. de testi. lib. vj. q ponit tres casus speciales in quib' absentes sunt vocandi. Sed no. q ista glo. nō loquit ita generaliter sicut solet allegari. s restringit se qñ statutu p̄cernit p̄iudiciū absentium. et in h bene no. gl. q in p̄iudiciū absentium nō p̄t psentes aliquid statuere lz due partes sint presentes. ad hoc. c. cū omis. de consti. potest tñ saluari primus generalis intellectus. gl. qñ statutu cōcernit negocia multū ardua. nā que admodū vocant in illis tribus casibus exceptis ppter grauitatē p̄iudiciū. ita dicendū in omnibus casibus cōsimilib' et grauiorib'. nā cū illi tres excepti casus nō sint odiosi s fauorabiles debet extēdi ex idēitate rōnis. pro hoc vide tex. no. in. c. cuz dilecta. de p̄fir. vti. vbi casus exceptus a regula extēditur ad aliū casum habentē idēitatez rōnis. et idē voluit glo. no. iuris ciuilib'. in. l. j. C. de cōdi. inde. et hoc semp est no. p extensione illius glo. c. ij. vt facias regulā nota. q in casibus multū arduis debet vocari absentes. qd sentit Inno. in. c. ij. de no. ope. nūc. et do. **An. hic.** Sed nota illū tex. et illam gl. qui nō solet ad hoc allegari. **Tertio no.** ex hac gl. q regulariter in negocijs vniuersitatis ad minus debent eē presentes due ptes. Circa qd instat h doct. nam aliqui antiqui requirūt solū maiore ptem. per istū tex. et p. l. qd maior. ff. ad municipa. sed Jo. an. inheret glo. et dicit q nō vocādi nō p̄putant in numero duar partū. de quo vide glo. in cle. qd circa de elec. dic clarius et latius q ad validitatem act' ad minus due ptes vocandor debent eē psentes. ita intelligi debet. l. nulli. et l. plane. ff. qd cuiusq vniū.

no. et ex illis duabus partibus oportet necessario maiore pte psentire. ita intellige istum tex. et d. l. qd maior. **Ex quo no.** nō ē necesse ad validitatem act' q maior pars omnium de vniuersitate psentiat. sed sufficit maior pars horū qui sunt in vniuersitate dūmodo p̄tēs psintuant duas ptes. nam due partes rep̄sant totam vniuersitatem. vt in dictis iuribus et in. l. iij. **C. de decre. ab ordi. fa.** Dico tñ q si aliq de vniuersitate fuerit cōtemp' pot pssequēdo cōtemptū facere actū retractari. q plus obest cōtemptus vniū q̄ p̄dictio multor. in. c. q sicut. et c. bone. de elec. et vide circa hoc qd dixi plene in. c. cum nobis. et in. c. in causis. de elec. **In glo. fi.** ibi restringenda sunt. ad h vide tex. in. c. j. de iureiur. li. vj. Et in fine glo. no. q temere iurantes sūt piuri. s dic q improprie sunt piuri. vñ ppter hoc nō p̄uantē beneficijs. et vide de his vbi supra remissi.

¶ Clesuit. Canonicus nō interdictet ep̄s cum capitulo. h. d. et scōa ps ibi fraternitati. **¶ Nota** primo ibi ex canonicis etia minimis. q canonicor quidā dicunt minimi. et p cōsequēs quidā maiores seu maximi. et p̄t dici minimi respectu defectus scie. vel respectu dignitat. vt respectu ordinis seu tps receptionis. et hoc facit p nota. in. c. ecclia. el. ij. §. de ele. nam licet omis sint canonici. tñ ex p̄dictis vox vniū ē potentior et p̄derosior. vt in. c. dudum. el. j. de elec. **¶ Mo.** secundo q p̄ticulares canonici et etia totū capitulum nō p̄t sine ep̄o subijcere eccliam interdicto. nec etia inducere cessationē a diuinis nisi aliud habeat cōsuetudo respectu capituli. vt in. c. si canonici. d. of. ordi. li. vj. et in. c. irrefragabili. in. §. excessus. §. e. ti. nam capitulū ex eo q nō habet iurisdictionē i singulares canonicos licite potest illam p̄scribere. vt i. d. §. excessus. et vide no. dictū Inno. in. c. j. de ma. et obedi. vbi dicit q licet antiquior canonicus habeat cōgregare capitulū. tñ nō pot mulctare nō venientes. licet reddat eos cōtumaces respectu voc dā de. qd no. tota ergo iurisdino est in ep̄o. explicatur tñ cū capitulo qñq habito cōsilio qñq cōsensu. iū ea que dixi in. c. nouit. §. ti. pri. Idē dicim' in cardinalibus vt iurisdino sit penes papam. sed cardinales dicunt assistere pape et coadiutores i officio. nec ardua explicat papa sine cardinalibus. p quo videtex. in. c. p venerabilē. qui fi. sint le. et in. c. fundamenta. de elec. li. vj. vide Jo. mo. in. c. sup. eo. d. here. li. vj. et qd no. Archi. post Lau. xvj. q. j. sūt q dam. vbi ponit mirabile dictū q papa nō pot condere legē vniuersalem sine cardinalibus sup statu orbis. sed vide qd plene dixi in iuribus prealle. **¶ Nota** ibi cū p̄tā suos auctores. et nā quodidie allegatur et in effectu ponit regulā q p delicto vniū nō debet regulariter alius puniri. de quo tamē vide glo. no. j. q. iij. in summa. et xxij. q. iij. in summa **¶ Ultimo no.** aliā regulam in fi. lfe. q delictū nō ē seuerius iudicandū q̄ exposcat criminis q̄litas. dic q nec etiam remissius. xxij. q. j. nō afferamus et bo. tex. in. l. respiciendū. ff. de penis. **¶ Alteri** potest norari q supior nō d̄z par vt gestum a non suo

iudice obseruet p subditos suos. ad hoc qd legi. et no. maxime p Inno. in. c. olim. el. ij. de resti. spol. In glo. j. ibi. id est tue iurisdictioni subiecta. glo. hac expositionem forte facit metu ptrari. qz ecclesia no dicat esse in dominio alicuius quomodocumque cerere res sacre vel religiose. l. intantii. ff. de rerum diui. t. s. de pben. c. ratio. t istud pnomē tuum de notat dominiū. viij. di. quo iure. t in. l. quintus. ff. de au. t ar. le. voluit ergo glo. qz ecclesia no dicat esse pleti licet sit subiecta iurisdictioni pleti. sed dic qz licet expositio glo. pcedat capiēdo stricte illud pronomen tuū. tñ large pōt prelatus dicere ecclesiam eē suā rōne iuris qd habet in ea. vt ē tex. i. c. si tibi absenti. de preben. li. vj. facit. l. q tabernas. ff. de ptraben. emp. facit qd no. Inno. in. c. examinata. d. iudi. no. tñ glo. p primo modo loquēdi. tñ sustinet libellus t quilibet scriptura in qua prelatus asserit ecclesiam eē suam. In ea. glo. ibi habet ius epale. vult ergo glo. qz canonicus pōt qñqz hē ius epale in ecclesia s nō declarat seipsā. pñ. intelligit quādo canonicus habet ecclesiaz parochialē annexā prebēde tunc enī cum habeat parochianos subditos potest ex cā ecclesiam subijcere interdico. nā hoc pñnet ad curā. alle. c. dudū. cl. ij. de elec. t ita cum hoc dicto transeunt doc. s nō credo qz pñnet capiēdo interdico pñdyter parochialis possit subijcere ecclesiaz interdico. qz hoc est iurisdictionis. t licet rector ecclesie habeat iurisdictionē in foro pñie nō tñ in foro cōtēntioso s forte gl. vult sequi opi. quorundā qui tenuerūt in. c. si sacerdos. d. of. ordi. qz rector parochie pōt excoicare parochianos. t seipari rōne interdiciere ecclesiam. Ego nō puto aliqd istoz dictozū verū. t vide qd dixi in. d. c. si sacerdos. t plene i repetitione. c. si quis pdericus. de fo. cōpe. credo tñ qz ex cā pōt cessare a diuinis. puta si parochianus nō veller sibi soluere decimas seu oblationes als debitas. vide qd no. d. pñ. di. j. ois christianus. t i. c. ex pte. de resti. spo. Scōdo pōt glo. intelligi qz canonicus pōt hē ius epale. s. rōne pñscriptiōis. dicit tñ Inno. qz licet cōsuetudo vel pñscriptio possit dare canonico iurisdictionē. t p cōsequēs prātem interdiciendi ecclesiam. vt in. c. cū pñngat. de fo. cōpe. nō tñ pōt si ne iurisdictione dare prātem canonico interdiciendi ecclesiam. qz cum sine iurisdictione nō habeat subditos irrationabile eēt qz posset ecclesiam subijcere interdico qd no. qz idē est dicendū in prāte excoicandi vt sine iurisdictione nō possit pñscribi prās excoicandi vel sine aliqua pñrogatiua i alios. s habēs dignitatem vel pñrogatiuā in aliquos vt ē capitulū archidiaconus vel pñpositus bñ pōt pñscribere prātem excoicandi. vt no. i. d. c. cū oli. t i. c. cū pñngat. t vide Jo. an. i. c. auaricie. d. ele. li. vj. i nouella. t i si. gl. aduer te. qz glo. videt sibi cōtradecere. nā in prima parte sentit qz p delicto vnus possit ecclesia subijci interdico. sed in secūda pte sentit cōtrarium nisi delinquēs sit dñs terre. Et credo qz glo. voluit hic cōtra dicere opi. Leu. qui tenuit primā ptem. t qñqz doc. transeant. tñ iste tex. potest adduci pro t cōtra. nāz quatenus littera improbat interdico positum si ne cōsensu epī t capituli. videtur approbare qz si in-

teruenisset pñsensu istozū interdico tenuisset uter pro delicto vnus tñ. Sed in. s. s. t si quis. sentit contrarium dñi dicit peccata debere tenere suos auctores puto qz p graui delicto de quo nō potest leuiter haberi satisfactio pōt ecclesia subijci interdico vt superior inducat ad iusticiā faciendā. ad h. c. ex parte. cl. j. de xbo. sig. t. c. dilectus. de appel. t. c. si canonici. pñalle. honestius tamē eēt potius cessare a diuinis qz ponere interdico. sed pro leui causa. vel qñ potest haberi alia via satisfactio pcedat vltimum dictum glo. In glo. in. s. delinquens. ibi. in pena spūali. hoc nō est indistincte verū s pro ceditur quo ad penam eternā. de qua intelligit illa auctoritas euāgelica. Filius nō portabit iniquitatem patris. tñ. t idem in excoicatione. nam nō ferf nisi propter cōtumaciā propriam. qz excoicatio sepat a deo. vnde nisi quis sepat se a deo propter pñpñ peccatū nō potest sepati ab alio etiā a papa. vt i. c. cū eterni. de re iudi. li. vj. t in. c. a nobis. d. sen. ex. sed in interdico licet sit pena spūalis qñqz pñnitur vnus pro alio. vt in. c. nō est. de spon. Et est rō. qz illa pena nō afficit animā s tñ pñuat corpus. de qz vide glo. quā superius alleg. Hic etiam docto. qz runt. Nunquid epus teneatur seruare interdico latum ab habente als prātem. Et in effectu dicit qz sic. si ē spale. i. respectu certe ecclesie. p h. tex. i. c. dilectus. de appel. t vide hoc latius p Jo. an. in generali. secus propf. c. qz nōnullis. de pñuile. vbi ponit speciale pñuilegiū epoz respectu interdici generali. t de generali interdico intelligit Jo. an. in. c. si. de sen. ex. li. vj. qd no. t dic plenius vt ibi nō.

¶ Ore seden Lōis ordinatio ecclesie pñdictionez t appellationē eius cuius nō interest impediri nō debet. h. d. quo ad ti. In prima pte ponit factum. in secūda decisio. ibi. qz vero. Ho. pñmo tñ. pater eiusdē. qz pater pōt p filio impetrare lras ad bñficiū etiā sine mādato. t idē dicin quolibet ex franco vt in glo. no. c. ad aures. t. c. nōnulli. de re scrip. sic dicim qz pater habēs iuspātronat i ecclesia potest pñntare filiū als idoneum. vt dicit glo. no. que cōiter tenet. t ibi per Inno. in. c. qz derici. de iurepa. Secundo no. ibi. spatiū mensis qz ex mādato pape pōt tps ad eligendū pñfixum artari t prās restringi ad electionē vnus tñ. vñ pōt papa qd nō valet efficere cōsuetudo. nā nō pōt induci pñsuetudo vt electores eligant certū. qz tollitur libertas eligendi. vt in. c. cū terra. de elec. t tñ mandātū pape valet nec minus dicit electio. Tercio no. p cōsuetudine que seruaf in inuestitura bñficij pōt enī fieri pñmissionē anuli. t forte ob h cimanauit cōsuetudo vt in doctoratu def anulus nouello doctori in signū. s. inuestiture scie. t solet allegari i sermonib. h tamē nō fuit datus anulus s missus forte enī erat tunc pñsuetudo vt mitteret p inuestitudo. Quarto nota ibi reuerentiā exhibuit. t tene menti semper istum tex. qz est valde singularis qz si pñtendens habere ius i aliqua dignitate vel officio exhibet reuerentiā intruso tanqz legitime cōsuetudo an illa dignitate vel officio videt tacite renunciare

III De his que fiunt a ma. par. ca.

iuri suo. et ideo cauti procuratores in libello et alijs scripturis nunquam dicunt illum esse prelatum sed quod asserit se prelatum. **¶** Ultimo nota quod non valet eius appellatio cuius non interest. 2 cor. c. cum inter. de elec. 7. ij. q. vi. non solent. **¶** In glo. super verbo et si mandatum ibi non efficiatur possessor. dicitur quod hic non interuenit inuestitura ut patet in littera. Et an quando sine actu corporali acquiratur possessio. ibi dicitur. et in c. auctore. de insti. et p. 30. an. in c. transmissam. de elec. Et in si. glo. ad iur. q. hic est fortior casus quam in c. dilectus. quod papa dedit hic executori. unde de materia dicitur ut in c. si soli. et c. si capitulo. de concess. preben. li. vi. et p. superposito quod prepositura fuisset affecta pro isto beneficio. nihilominus renunciavit ipse iuri suo exhibendo reuerentiam aduersario tanquam preposito. **¶** In gl. penul. ibi herenius. §. vlti. glo. p. prius allegat illam l. et c. dilecto. de preben. que parum faciunt. nam in l. herenius. solum dicitur quod perceptio salarii non facit quem decurionem sed electionem legitimam. sed dicitur quod reuerentia exhibita intruso non facit illum prelatum. sed potest de iure quo ad excludendum istum beneficiatum. c. dilecto. etiam non ob. quod non poterat expresse ibi episcopus sentire ut duo haberent unam prebendam ita nec tacite. **¶** In ea. glo. ibi. licet expresse non valeret. non mirabilem glo. quod potest tacite renunciare beneficio suo sine licentia superioris. non autem expresse. sed hoc dictum salua reuerentia glo. non est verum. quod regulariter plus operatur sensus expressus quam tacitus cum ille sit fortior. ut in regula. is qui tacet. li. vi. et non in c. dilecto. de fo. com. pe. et p. hoc quod notatur doc. in c. de multa. de preben. ubi dicitur quod licet tacite inducatur renunciatio primi beneficii per acceptationem secundi. tamen superior primi potest reuocare illum ad primum beneficium. quod non potuit sine consensu suo dimittere beneficium. Ad istum textum dicitur quod daz quod loquitur de iure ad rem cui potest renunciari sine consensu superioris. hec solutio est vera in se. et probatur inde. gratia. de rescrip. §. non est bona ad istum textum. quod textus. hic dicitur quod etiam si fuisset inuestitur. et sic habuisset ius in re. tamen illi iuri renunciavit exhibendo illi reuerentiam et ideo potest solui contrarium aliter quod quemadmodum sufficit tacitus sensus renunciantis ut hic. quod est non. ita sufficit tacitus sensus superioris in acceptando renunciationem. unde ex quo superior non contradixit videtur tacite accepisse. et sic potest intelligi iste textus. et in hunc ponit dictum non. iste textus. et limitat illud. c. admonet. et i. c. quod in dubijs. de renun. **¶** Sed contra textum. op. nam per electionem et confirmationem ad episcopatum non vacat prepositura. ut in c. cum in cunctis. de elec. ergo alio respectu non valet electio. So. dicitur l. hosti. quod forte ille electus renunciavit preposituram tamen. **¶** Rursus quod autem sufficiat eius sensus sine renunciatione. dicitur quod si sentit collatori valet. quod videtur tacite renunciare. et sic potest intelligi secundum eum. c. beneficium. de regula. li. vi. sed si sentit solum electoribus non valet electio. quod non potest renunciare beneficio in manibus electorum dum taxat. sed requiritur sensus superioris qui habet confirmare ut in d. c. admonet. Ego dicerem quo ad casum huius. c. sufficere quod fiat in manibus electorum. quod i. fauorem electi duntaxat est introductum ut non vacet beneficium sua ante consecrationem. ut in c. cum in cunctis

de elect. huic autem fauori potest renunciari. arg. in. c. ad apostolicam. de regula.

¶ **A** parte. Prelatus cum maiori parte capituli contradicente minori statuere potest quod ad necessariam reparationem fabricae quilibet canonicus offerre teneatur. h. d. l. deis diuifio. secunda ibi statuimus. **¶** Nota primo ibi tractatum quod ad eum tractatus necessario non percurrat sensus deliberat. et facit pro his que dixi in c. tua. §. ti. j. hic enim episcopus et canonici habuerunt tractatum de hac re non tamen aliquid deliberauerunt. **¶** Secundo nota. quod ad opus primum potest episcopus cum maiori parte capituli obligare certam partem reddituum canonicorum. licet pars minor contradicat. Et facit iste textus. in ar. ut episcopus et maior pars capituli possint statuere ut quisque debeat offerre ad subuentionem scholaris pauperis docilis existentis in studio. facit etiam in ar. c. super specula. j. de magi. **¶** Tercio nota ibi maioris et sanioris. et. quod non sufficit ad validitatem statuti quod episcopus habeat secum aliquos ex canonicis. sed debet ad minimum secum habere maiorem partem et saniozem. **¶** Nota quarto textus. valde non. et quasi singularem in materia sua quod super redditibus pertinentibus ad canonicos ut ad singulos valet statutum a maiori parte. **¶** Contra hoc op. de l. per fundum. ff. de serui. ru. predio. **¶** Item de regula i. re cōi. de regu. iu. li. vi. ubi patet quod in re etiam communi pluribus ut singulis unus solus potest impedire dispositionem maioris partis circa ipsam rem. nam ut dicitur in l. p. fundum. si tu et ego habemus fundum cōmum non potes constituere alicui seruitutem in fundo nisi ego consentiam. nec sufficit maior pars si plures essemus domini. fortius ergo in casu huius. c. non debuit sufficere maior pars cum redditus canonicorum essent separtati et quilibet singulariter cognosceret fructus suos. Sol. metu contrarii ut arbitror dixit Vincen. quod hoc precessit ex approbatione pape. aliter prederet contrarium. sed secundum hanc opinionem. Vincen. de nihilo seruiret hodie hec decre. unde frustra fuisset posita in hunc volumine contra id quod habetur. §. in penio. In hunc. dat aliam sol. valde non. dicens contrarium procedere quod redditus pertinerent ad singulos iure proprio. sed hic pertinebat iure ecclesie. nam redditus canonici sunt ecclesie. licet deputent singulariter per eorum sustentationem. Et ex hoc dicto habes plura non. **¶** Primo quod regula cōis quae cauetur quod dispositum a minori parte vniuersitatis debet prevalere habet locum non solum quando maior pars disponit de bonis collegij. ut in c. j. §. c. ti. sed etiam cum disponit de bonis spectantibus ad singulos iure tamen collegij. iste tamen textus. loquitur cum decretum sit pro opere pio et necessario. unde credendum est quod si hyltino casu vellet maior pars disponere cessante necessitate vel utilitate collegij seu pia et necessaria causa quod maior pars non posset disponere in iudicium minoris partis. p. q. vide gl. no. in c. cum oēs. de cōsti. in gl. j. in si. et quod non. 30. an. in regula. quod omnis tangit. li. vi. in mercu. vñ dicerem quod maior pars collegij non posset facere gratiam alicui predicente minori parte de redditibus qui pueniunt ad singulos iure collegij. et optime facit iste textus. dum fundat se super causa pia et necessaria. quod bene non. quod multi transeunt simpliciter

cū regula generali qđ maior ps facit, sed illa regula vt predicti habet locū in casu predicto. ¶ Secundo no. ex dictis Inno. qđ maior ps vniuersitatē nō pōt obligare bona spectantia ad minorem partem etiā p opere pio z necessario ex quo bona illa pertinent ad illos iure proprio z nō iure collegij. Ratio manifesta ē. qđ maior ps collegij nō habet iurisdictionē in minorem partem. z iō nō potest p statutu suū obligare psonas minoris partis vel eorum patrimonium. vide Inno. qui hoc apertius voluit in. c. ex pte. s. de pſue. z glo. iuris ciuilis. in. l. ij. C. que sit lon. pſue. Aliud est qđ maior ps disponit super bonis collegij qđ cum maior ps censetur tota vniuersitas vt. s. videť disposuisse de reb. ppijs cuius bōa collegij sint ppiā ipius corporis ficti z nō singulorū de collegio. xij. q. ij. qđ manumittit. dicendū tamen qđ vbi obligata ē vniuersitas z nō habet vñ satisfaciāt de bonis cōib. qđ tūc possit singulis imponere collectā. z ad hoc pnt cogi p supiorē vt habeāt vñ soluāt. sic intellige gl. i. l. j. ff. qđ cuiusq. vniuer. no. Et de modo imponendi collectā singulis vtrū debet imponi fm quātitatē patrimonij an pro capite i. vt quisq. equaliter ptribuat non habito respectu ad vires patrimonij. vide qđ no. Inno. in. c. graue. de sen. ex. latius per Bar. in. l. iij. s. actor. ff. de re iudi. Do. an. referendo pūs palle. dictū Inno. dic qđ maior ps potuit hic disponere inuita minori pre qđ ad vsum destinatū disponebat seu deputabat illas portiones singulorū reddituū. nam cum bona canonicorū sint destinata ad fabricam ecclesie i defectū nō fuit necesse vt cōcurreret consensus singulorum. p hoc facit tex. i. l. fabinus. ff. cōi diui. z qđ no. glo. in. c. cum oēs. de cōsti. Aduerte qđ hoc dictum nimis restringit hūc tex. nā seqret qđ ad aliūz vsum piūz nō procederet dispositio maioris partis sup iurib. seu redditib. spectantibus ad singulos iure collegij. Itē cōtra hoc dictūz facit qđ debuisset sufficere dispositio solius epī. Itē cōtraria loquūt iure cōi sed nos hic loquimur in redditibus singularibus. z intelligerem istū tex. qđ canonici vltra cōmoditatem eorum nō possunt cōferre ad fabricaz nisi parce viuendo. nam si aliquid superest vltra eorū cōmoditatē credo qđ solus epūs possit eos cōpellere ad deputandū superflua ad fabricā necessariam. p c. de his. z qđ ibi no. de eccl. edi. z p doc. in. c. j. e. ti. z vide Jo. an. in. c. si ppter tua debita. de rescp. li. vj. z tex. xvj. q. j. si monachus. qđ in obligatione iuris nō ē necesse habere cōsensum obligantis. qđ in necessitatibus nemo liberalis existit. vt in. l. i. re legata. ff. de adimen. lega.

¶ Ecclesiastica bñficia sine diminutiōe pferāť. pñca

¶ Supra visum est de collationibus beneficiorū fiendis. tam a prelato cum consensu capituli qđ ab ipso capitulo tñ. verūtamē quia beneficia ipsa debent conferri sine diminutione merito subiicitur ista rubrica.

L

Ultimum. Rubrum
summario. vel sūma sic fm abbatē
Occulta collatio bñficij licet sit suspecta valet dūmodo alias legitime facta probeť. h. d. z ē casus not. nō tñ facit ad ti. nec oēs indistincte hoc tenent s. maior ps cōcludit cū hoc sūmario. vt. j. dicet. Diuidit in quattuor pres. pñmo assignat papa eāz sue respōsionis. secūdo ibi. cum enī pcessus pape excusatio z ad obiecta rñsio. tertio archiepī incōuincibilis rephensio. ibi. oib. quarto caute z necessarie instructionis pñsio. ibi. credimus. Et pone casus in terminis. vt in glo. j. ¶ Mo. pñmo ex pñcipio qđ iudicium hoīs dō ad sui iusticiā esse cōforme iudicio diuino. vnde etiā papa nō pōt disponē id qđ de. non disponeret. z p hoc vide tex. in. c. a nobis. ij. s. sen. excō. ¶ Scōdo no. regulā qđ sine accusatore qđ non debet dānari. vnde Jo. xviij. c. Mulier qđ te accusat. zē. ¶ Tertio nota qđ depositiones testū nō valent si tela iudicij nō pcessit. ¶ Nota quarto qđ actor nō probante reus nō pcellitur aliquid pbare. z sic facit qđ etiā iurare nō teneat. ¶ Nota quinto in eo qđ papa se excusat qđ ignominia iudicis ē nō seruare debitū ordinē pcessus iudicialis. Et faci hec lra in ar. qđ iudex nō possit ēē testis corā iudice ad quē si dubitat de rectitudine pcessus. qđ semp de poneret pro ordine obseruato vt euitaret verecundiam suam. ¶ Nota sexto i. x. porro. qđ collatio bñficij occulta est suspecta. Ex quo clare inferť qđ non est nulla als frustra hic papa mandasset pbare qđ modo canonico. zē. qđ cū testes faterent qđ collatio ēē occulta potuisset papa immedie pferre alteri si collatio nō tenuisset ppter dādestinationē. ¶ Mo. septimo qđ vbi collatio est facta palaz psumit p idoneitate pſone z asserenti pñm incūbit onus pbādi. ¶ Nota octauo bo. rex. qđ lapso tempore pñxo ad cōferendū bñficiū pōtis ad quē fit deuolutio i mediate cōferre. nec tenet requirere pñm collatio rē z cōputat temp. a die vacationis bñficij. ¶ Nota nono ibi cām z occasionē dñam inter hec duo. aliud ē causa aliud occasio. Et aduerte qđ occasio aliqñ capis in malā partē. s. p excusatione friuola. vt pbāt in. c. solite. de maio. z obe. qđ capis i bonā prem vt hic. z credo qđ capiat hic p cā impulsua z cā capiat p cā finali qđ papa nō allegasset pñra se. ¶ Nota decimo ibi. nō tñ ex plenitudine pñtis. zē. qđ plenitudo pñtis pape est supra debitū officij palis. z videť in hoc ista lra mirabilis s. pōt intelligi de debito officio. s. legib. humanis ordinato. et dicat debitū qđ iustū z honestū est principi seruare legē suā. vt. l. digna vox. C. de legi. z. c. iustū. ix. di. s. ex plenitudine pñtis nō tenet illas leges seruare qđ princeps est solus legib. suis z etiā pdecessorū. z in c. innotuit. de elec. z. c. significasti. eo. ti. z. c. pposuit. de pces. pben. z. l. pñceps. ff. de legi. Et no. papā hñe plenitudinē pñtis. si plenitudinē g nullus supra eū. ad h. c. licet. in fi. s. de elec. z vide qđ dixi in c. pposuit palle. z. c. significasti. ¶ Mo. xj. ex. x. oib. qđ rñdens pñra ē suspectus de falsitate. ¶ Mo. xij.